

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добар дан.

Констатује се да су приступили:

- заменик тужиоца за ратне злочине Милан Петровић
- да су из просторија Окружног затвора у Београду доведени оптужени Славковић Драган, Кораћ Иван, Филиповић Сениша и Драгићевић Драгутин,
- пуномоћници оштећених адв. Драгољуб Тодоровић и Наташа Кандић, те
- браниоци адв. Шалић Миломир за опт. Драгићевић Драгутина, адв. Ђокић Драган за Кораћ Ивана, адв. Илија Радуловић за Филиповић Сенишу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта смо рекли ко нам фали?

И адв. Мирослав Ђорђевић за опт. Славковић Драгана.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес настави.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте сви добили ову прецизирану оптужницу. Јесу.

Констатује се да су сви присутни потврдили да су примили оптужницу прецизирану дана 26.05.2008. године.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Колега Ђорђевићу могу нешто само да Вам дам. Пошто се ово писмо Вашег брањеника не односи на предмет нити на суд, само да видим. Ево. Не, не, да вратите Вашем брањенику пошто је то упућено тужиоцу а не ради се о нашем предмету нити је он желео да то нешто обелодањујемо, Ви ћете њему то вратити. Е тако.

Славковићу хоћете да изађете да видимо да ли имате нешто да кажете поводом ове измењене оптужнице. Изволите. Добро. Изволите.

ОПТ. ДРАГАН СЛАВКОВИЋ: Добар дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте ли прочитали ово што је тужилац написао?

ОПТ. ДРАГАН СЛАВКОВИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Е изволите.

ОПТ. ДРАГАН СЛАВКОВИЋ: Па хоћу да кажем да је оптужница иста као и претходна што је била, потпуно ништа није тужилац изменио и да је тужилац све оно што су радили покојни Репић, Јанковић Дарко Пуфта, пребацио на Кораћа и на мене. И то је срамота и греота то што је урадио за мене и моју породицу. Само толико могу да кажем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Мислите на ову тачку где вас је заједно оптужио или овде где сте сами.

ОПТ. ДРАГАН СЛАВКОВИЋ: Мислим на више тачака.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Без њих.

ОПТ. ДРАГАН СЛАВКОВИЋ: На више, разумете на више, са Репићом, са овим, на више тачака сад мислим. Јер да су ухапшена лица рецимо Ћеле, Нишки, Саво, Саша кад смо ми ухапшени, била би друга оптужница. Верујем да би ја и Кораћ били, или Лозничани група, минимални у овом предмету. Ја не кажем да нисам крив, ја имам своје кривице, али ово што ми је тужилац ставио, свака част нека иде на његову част. Толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Толико. Добро. Имате Ви нешто да кажете Кораћ? Не морате, добро.

Констатује се да опт.Кораћ Иван изјављује да нема ништа да дода у своју одбрану.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли има још неких предлога за доказни поступак? Нема, је ли. Добро.

Констатује се да више нема предлога у допуну доказног поступка, те да је доказни поступак завршен.

ЗАВРШНА РЕЧ СТРАНАКА

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите колега тужиоче.

Могу само да Вас замолим. Хоћете Кораћ само за тренутак. Извините. Не, не, само сам једну ставку. Када сте говорили о оном пуцању на Циглани, из чега сте пуцали, нисте се о томе изјаснили, је ли хоћете то да нам кажете?

ОПТ. ИВАН КОРАЋ: Из пушке.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Из?

ОПТ. ИВАН КОРАЋ: Из пушке.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Аутоматске?

ОПТ.ИВАН КОРАЋ: Из аутоматске пушке.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Из аутоматске пушке?

ОПТ.ИВАН КОРАЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Је ли то био рафал или?

ОПТ.ИВАН КОРАЋ: Мислим да су била један или два рафала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Један или два рафала. Добро, добро, хвала. Добро. Пријатно. Изволите тужиоче.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА:

Поштовано Веће – господо судије,

По мом уверењу са једним од најсложенијих предмета у српском правосуђу, барем из домена кривичних дела против човечности и других добара заштићених међународним правом тзв „ратни злочини“ бавили смо се две и по године, рачунајући од 28.11.2005. године, када је подигнута оптужница. Овом оптужницом, између осталих и овим оптуженима: Славковић Драгану, званом „Торо“, Кораћ Ивану званом „Зокс“, Филиповић Синиши званом „Лопов“ и Драгићевић Драгутину званом „Босанац“ стављено је на терет кривично дело **ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, Кривичног закона који је у то време важио.**

Како се заиста ради о једном изузетно сложену предмету за који се показало неопходним да се многе процесне радње и са међународно правним елементом спроведу и многи докази на главном претресу изведу, то није било могуће, из објективно-техничко-кадровских разлога, све то постићи у краћем року. У циљу ефикаснијег спровођења и завршетка суђења, уз пуно поштовање права свих учесника у поступку, ја сам извршио измену и **прецизирање поднете оптужнице, за све оптужене на дан 06. марта 2008. године, а затим сам затражио раздвајање кривичног поступка у односу на оптужене Славковића, Кораћа, Филиповића и Драгићевића, дана 14. априла 2008. године, а све с обзиром да су сви могући докази до којих сам ја дошао и други учесници у поступку који се односе на њихове инкриминисане радње, на овом главном претресу изведени. Ваше Веће усвојило је овај предлог и у складу с њим донело своје решење дана 26. маја 2008. године, о раздвајању поступка.**

Након раздвајања кривичног поступка, ја изјављујем да остајем у свему и у потпуности при измењеној оптужници коју сам јуче предао у писменом облику, КТРЗ-17/04 од 06. марта 2008. године и прецизираној дана 26. маја 2008.године против **Славковић Драгана, Кораћ Ивана, Филиповић Синише, Драгићевић Драгутина** због тога што су на месту, у време и на начин како је то ближе чињенично представљено у диспозитиву ове оптужнице **учинили по једно**

кривично дело ратног злочина против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези члана 22. КЗ СФРЈ.

Пре него што конкретно пређем на изведене доказе, утврђено чињенично стање и оцену доказа, налазим са сврсисходно да кажем и следеће:

Рад на истраживању ратних злочина на подручју територије Општине Зворник започет је делимично од стране правосудних органа Републике Србије отварањем истраге против једног лица у 1994. години пред Окружним судом у Шапцу, а потом, почев од 1996. године, и од стране Тужилаштва Хашког Трибунала – првенствено против два лица.

Доношењем Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине у 2003. години, Тужилаштво за ратне злочине Републике Србије започиње озбиљна и свеобухватна истраживања свих ратних злочина почињених на територији бивше СФРЈ, а у складу са овлашћењима из посебног Закона, без обзира на држављанство учиниоца или жртве.

Руковођени професионалним приступом и једним од начела Хуманитарног права, да свака држава има и право и обавезу да гони учиниоце кривичних дела ратних злочина без обзира на место извршења и без обзира на држављанство учиниоца или жртве када се учинилац затекне на њеној територији, Тужилаштво за ратне злочине прикупља доказе и открива осумњичене за ратне злочине који се налазе на територији Републике Србије, да би потом прво у региону, од правосудних органа добило и поверење Тужилаштва Хашког Трибунала, које му је половином 2004. године пренело у надлежност делимично истражене злочине на подручју општине Зворник.

Почетком 2005. године, Тужилаштво за ратне злочине захтевало је отварање истраге прво против осам лица, а потом и против још једног лица за кривично дело ратног злочина против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, извршеног на подручју територије Општине Зворник. Истрага је том приликом отворена и против свих овде оптужених којима се сада суди.

У досадашњем току претходног кривичног и кривичног поступка прикупљени су бројни докази на различитим, али законом дозвољеним начине.

Један број доказа добијен је од Тужилаштва Хашког Трибунала који по свом садржају представљају писмене одлуке и документа новоуспостављене власти у Српској општини Зворник, у периоду пред почетак и на самом почетку рата у 1992. години, као и писмене изјаве

оштећених и сведока узетих од стране истражитеља Хашког Трибунала.

Од стране истражног судије Већа за ратне злочине Окружног суда у Београду, непосредно је саслушан велики број оштећених и сведока и то у просторијама Окружног суда у Београду, затим у просторијама Тужилаштва Босне и Херцеговине у Сарајеву (они оштећени и сведоци који нису смели или хтели доћи у Београд), као и у Тужилаштву Брчко Дистрикта у Брчком за оне сведоци чију тајност идентитета смо ми чували због мешовите националне средине у којој ти сведоци живе.

У поступку истраге, при саслушању оштећених у Сарајеву, извршене су и радње препознавања окривљених путем фотографија, што је у складу са процесним правилима закона Босне и Херцеговине, обзиром да се ова радња изводила по основу Међународне кривично правне помоћи и правилима из XXXII главе Кривичног законика Републике Србије.

У току трајања кривичног поступка, на главном претресу, највећи могући број доказа из истраге непосредно је изведен и саслушано преко стотину сведока, а изведени су и нови докази које сам ја као тужилац за ратне злочине у овом предмету предложио или су то пак предложили пуномоћници оштећених, браниоци оптужених и оптужени, те ви, као судеће веће.

Изведени докази, по мом дубоком уверењу, верно су одсликали историјске, друштвене па и емотивне последице. Мислим да су ове емотивне последице најтеже. Историја се писала и пише у зависности од интереса победника. Датуми су забележени, догађаји који су се збили успешно су објашњени. Али, емотивне ране обичних људи, као што је у нашем случају пример, су језиве и дуготрајне и то не само код непосредних жртава и код оних који су неког од блиских сродника изгубили, већ и код оних који су били ту присутни као житељи ове Општине Зворник.

Такође сам уверен да смо сви ми, учесници у поступку, мање или виш успешно поступали тако да смо кривично правни догађај из прошлости довољно разјаснили, да смо тиме допринели задовољењу правде и да смо тако допринели макар и мало ублажавању емотивних последица код жртава овог ратног злочина јер рана која се крије, тешко зацели.

Поштовано Веће,

У даљем излагању своје завршне речи, ради лакшег праћења, презентираћу њен садржински концепт заснован на одредби из члана 344 Законика о кривичном поступку.

Наиме, све изведене доказе на којима се може засновати пресуда нећу збирно наводити већ ћу их појединачно означавати приликом њихове оцене, а затим ћу изнети укратко њихову основну садржину и цитате упечатљивих и сликовитих казивања оштећених и сведока.

Доказе и оцену презентираћу редоследом догађања наведених у чињеничном опису диспозитива измењене и прецизиране оптужнице, а не њиховим редоследом извођења на главном претресу или пак раздвајањем по другом основу, на писмене и усмене, посредне и непосредне и томе слично.

Поштовано Веће,

Република Босна и Херцеговина пре проглашења своје независности од 03. марта 1992. године, била је једна од република Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Република Босна и Херцеговина призната је као самостална држава 06. априла 1992.године од стране Европске заједнице, а примљена у Уједињене Нације Резолуцијом од 22.маја 1992. године.

Не улазећи у мотиве и разлоге оружаних сукоба у Босни и Херцеговини са сигурношћу се може закључити из више докумената, а међу њима помињем документа под називом „Хронологија важних догађања у Босни и Херцеговини“, да је почетком 1992.године на територији ове републике био већи број оружаних сукоба који су се нарочито интензивирали после проглашења њене независности, за коју независност није био српски народ у БиХ. Оружани сукоби су се водили на целој територији БиХ између наоружаних форамција на страни српског, муслиманског и хрватског народа почев од почетка 1992. године, па све до „Дејтонског споразума“ из 1995. године.

Бивша држава СФРЈ имала је своје оружане снаге под називом Југословенска Народна Армија стациониране у касарнама на целој својој територији, па дакле и на територији Босне и Херцеговине.

Након сецесије неких република и коначног распада бивше СФРЈ, као њен правни следбеник формирана је држава Савезна Република Југославија која је у свом саставу имала две бивше републике СФРЈ, Републику Србију и Републику Црну Гору. СРЈ је донела одлуку о повлачењу оружаних снага ЈНА на територију ове државе закључно са 19. мајом 1992.године.

Међутим, и до 19. маја 1992. године, на територији БиХ забележени су и оружани напади на касарне ЈНА, од стране наоружаних формација муслиманског и хрватског народа.

Општина Зворник налази се на самом источном делу Републике БиХ и граничи се са западним делом СРЈ. Она је такође била захваћена оружаним сукобима који су се водили између наоружаних формација муслиманског (већинског) и српског (мањинског) становништва на територији ове општине. Почетак оружаних сукоба на територији Зворничке општине започео је почетком априла 1992. године након више инцидентних збивања, и након неуспеле поделе власти у овом граду, између муслиманског и српског становништва.

Дакле, може се са сигурношћу закључити да је у свако релевантно време, између страна у сукобу у Републици Босни и Херцеговини одвијао оружани сукоб довољног обима и интензитета и да се има основа применити ратно право отелотворено у Женевским Конвенцијама од 12. августа 1949. године и Допунским протоколима уз Женевске Конвенције. У конкретном случају у овом предмету примењива је Женевска конвенција о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године, IV Женевска Конвенција и Допунски протокол уз Женевске конвенције - Протокол II.

Оно што је несумњиво утврђено у току кривичног поступка јесте да су оружане формације српске стране у сукобу 8. априла 1992. године успеле да потпуно преузму власт у граду Зворнику и потом формирају своје локалне органе.

Наиме, одлуком српског Кризног штаба број 01-1/92 од 10. априла 1992. године, формирана је Привремена влада Српске Општине Зворник и за њеног председника изабран Бранко Грујић из Зворника, овде оптужени у другом раздвојеном предмету.

Привремена влада је, после неколико постављених па разрешених команданата Штаба Територијалне одбране, својом одлуком број 01-023-44/92 од 28. априла 1992. године, за команданта Штаба Територијалне одбране Зворника поставила Марка Павловића, иначе лице чије је то било лажно име, а реч је о Бранку Поповићу из Сомбора, такође овде оптуженом у другом раздвојеном предмету са оптуженим Грујић Бранком.

Одмах по формирању, Привремена влада и њен председник, упутили су јавни позив добровољцима за приступање одбрани Зворника и одбрани српских интереса. На позив су се јавили многи

добровољци, а међу њима и оптужени **Славковић Драган звани „Торо“**, из Краљева, **Кораћ Иван звани „Зокс“** из Краљева, **Филиповић Синиша звани „Лопов“** из Руме и **Драгићевић Драгутин звани „Босанац“** из Сребренице. Доласком у Зворник, у организованом прихвату од стране цивилне и војне власти, добровољци задужују наоружање, униформу и опрему и потом се распоређују у јединице Територијалне одбране Зворника, мада су неки добровољци као и неки од овде оптужених у униформи и са наоружањем дошли у Зворник и прикључили се јединицама Територијалне одбране.

Дакле, по доласку на територију Зворника у току априла 1992. године, оптужени су били распоређени у јединице Територијалне одбране и то: оптужени Славковић Драган и Кораћ Иван, као и добровољац познат по надимку „Пуфта“ из Краљева, у јединицу којом је командовао, сада пок. Стојан Пиварски из Зрењанина, а оптужени Филиповић Синиша и Драгићевић Драгутин, те сада пок. Вучковић Душан звани „Репић“ у јединицу Територијалне одбране којом је командовао Вучковић Војин звани „Жућо“ из Умке код Београда. Ове две јединице Територијалне одбране биле су тада познате по својим популарним називима „Пиварски“ и „Жуте осе“.

Тужилаштво за ратне злочине Републике Србије и ја као тужилац у овом предмету хоћу на овом месту, на почетку јасно да расчистим дилему неких учесника у поступку. Оптужене Славковић Драгана, Кораћ Ивана, Филиповић Синишу и Драгићевић Драгутина нисмо извели пред суд због добровољног одазивања у рат на позив једног од конститутивних народа у Босни и Херцеговини у циљу одбране српских интереса. Право помоћи корпусу свог народа моралан је лични чин и по међународним стандардима поштовано право. Оптужени су изведени пред овај суд за оно што су учинили а никако нису смели, јер је такво понашање забрањено по правилима међународног права, а по домаћем праву овакво понашање представља кривично дело ратног злочина.

Господо судије, у оцени доказа ићи редоследом како је чињенично стање представљено у диспозитиву оптужнице.

Према исказима оштећених и сведока, било да су искази дати истражитељима Тужилаштва Хашког Трибунала, истражном судији у поступку истраге непосредно или прибављени путем међународне кривично правне помоћи и на крају на основу изведених доказа на главном претресу утврђено је следеће чињенично стање:

Након преузимања потпуне власти у граду Зворнику 8. априла 1992.године, цивилна и војна власт српске стране у сукобу предузимала је и низ других активности у успостављању контроле на територији ове општине. У том циљу, извршена је оружана интервенција са задатком елиминисања оружаних провокација муслиманске стране у сукобу са места Кула Град по граду Зворнику, 26. априла 1992.године. После неколико дана од овог датума извршено је и разоружавање муслиманског становништва села Дивич које је било у вези са Кула Градом. Због разоружавања мештана села Дивич, командант Штаба Територијалне одбране Зворника, мајор Марко Павловић, односно Бранко Поповић, одлазио је у ово село и разговарао са њиховим представницима, прво о предаји оружја а потом о изласку муслиманског становништва из Дивича на територију под контролом муслиманске стране у сукобу.

По успостављању потпуне контроле над Кула Градом, затим разоружавања мештана села Дивич, становништво овог села изразило је и захтев за иселјење на подручје Тузле, што је по договору и уследило организовано на дан 26. маја 1992.године са само око 10 аутобуса, пошто се већи број становништва самостално пре иселио. Конвој избеглица из Дивича, њих око 500 цивилних лица, међу којима су били мушкарци, жене и деца, одлази прво према Сарајеву, али из непознатих разлога не успева да пређе на територију код Власенице. У Власеници избеглице проводе ноћ, а потом 27. маја 1992.године враћају се за Зворник и продужују према Тузли. На месту званом Црни врх, поново не успевају да пређу на територију под контролом муслиманске стране у сукобу, па се због тога враћају истог дана на Аутобуску станицу у Зворник.

За све време покушаја изласка на територију под контролом муслиманске стране у сукобу, избеглице су пратили наоружани припадници Територијалне одбране Зворника, како по два до три територијалца у аутобусу тако и у два посебна возила колоне у конвоју.

Током неуспелих покушаја пребацивања избеглица Муслиманске националности из села Дивич на територију под контролом муслиманске стране у сукобу, Грујић Бранко као председник Привремене владе и председник Ратног штаба и Ратног секретаријата и Поповић Бранко алијас „Марко Павловић“, као командант Штаба Територијалне одбране и члан Ратног штаба у Зворнику, одлучују да војно способне Дивичанце из избегличке колоне издвоје на Аутобуској станици, задрже и узму их као таоце за будуће размене. Своју одлуку су преко припадника Територијалне одбране који су пратили избеглице, силом и спровели. Тако том приликом, на Аутобуској станици у Зворнику, припадници Територијалне одбране из аутобуса издвајају

174 војно способна лица само Муслиманске националности и одводе их на ограђени стадион локалног фудбалског клуба. Преосталим избеглицама омогућавају да пређу на подручје Тузле, истога дана.

Одвојене мушкарце са стадиона, пешице, под стражом припадника Територијалне одбране, спроводе до Управне зграде предузећа „Нови извор“ у Зворнику, где их затварају у једну просторију и држе под стражом. Након једног часа од часа затварања, оштећене муслимане посећује Грујић Бранко, који од њих захтева да се сви напишу и изразе лојалност српским властима, а обавештава их и да ће сви бити задржани. У циљу реализације свог обраћања Грујић оштећенима оставља папир и оловку, па се исти потом сами пописују.

Из Управне зграде „Новог извора“ истог дана, дакле 27. маја 1992. године, представници цивилне и војне власти у Зворнику ослобађају малолетног Куршумовић Муамера, а потом из „Новог извора“ неки припадници Територијалне одбраен одводе 11 цивилних лица муслиманске националности, наводно да у краћем времену обаве неке послове, које потом никад више нису вратили, а до сада је у масовној гробници „Рамин гроб“ пронађено и идентификовано 6 одведених лица.

Дана 28. маја 1992. године преостала 162 оштећена цивилна лица само муслиманске националности, по наредби председника Привремене владе Грујић Бранка и команданта Штаба Територијалне одбране, Поповић Бранка, из Управне зграде „Новог извора“ са 2 аутобуса и пратњом полиције пребацују и затварају у Дом културе у Чelopeку. Припадницима полиције која је пратила пребацавање узетих талаца командовао је помоћник командира полиције Миљановић Мико. У Дому културе у Чelopeку закључане и под стражом у неодговарајућим условима «чува» полиција чији командир је био полицајац у резерви Цвијетко Јовић.

Међу заточеним Муслиманима из Дивича било је више блиских сродника очева и синова, рођене браће, браће од стричева и ујака, стричева и синоваца и сличних сродника.

Понашање представника цивилне и војне власти Српске Општине Зворник према мештанима села Дивич, затим, избеглицама из овог села муслиманске националности, потом, одвајање 174 Муслимана мушкарца из избегличке колоне и њихово затварање у Управну зграду «Новог извора» у Зворнику, пуштање из «Новог извора» малолетног Куршумовић Муамера, одвођење 11 цивила мушкараца из «Новог извора» од стране непознатих припадника ТО, те на крају пребацавање 162 цивила Муслимана из «Новог извора» у Дом

културе у Челопеку на дан 28.маја 1992.године, утврђено је посебно и из исказа оштећених заштићених сведока под псеудонимима:

- «З» (слово) са главног претреса од 13. јуна 2006.године,
- «В» са главног претреса од истог датума
- «1» са главног претреса од 15.јуна 2006.године,
- «2» са главног претреса од 16.јуна 2006.године,
- «АЛФА» са главног претреса од 30.јуна 2006.године,
- «3» са главног претреса од 06. и 07.јула 2006.године и
- «А» са главног претреса од 10.јула 2006.године;

Затим искази из истраге за сведоке под псеудонимима:

- «Д» , «Б», «Г» и «Ђ»

Затим, оштећених сведока под псеудонимима:

- «О» са главног претреса од 31.маја 2006.године и
- «Н» са главног претреса од 26. јуна 2006.године;

Затим исказа сведока:

- Чворак Радисава са главног претреса од 27.септембра 2007.године,
- сведока Миљановић Мика са главног претреса од 29.марта2007.године, и
- исказа сведока Вуковић Мирослава са главног претреса од 28.маја 2007.године где каже: (сиже изјаве)

У априлу 1992.године нас десетак добровољаца одлази за Зворник. Било је и неколико људи из Краљева. Предводник групе био је Стојан Пиварски, а ја координатор. У другом доласку дошао је и „Торо“ из Краљева и мислим да је то било пре пада Куле Града.

Нишки се прикључивао Пиварском.

Сви су били наоружани и носили су ножеве. Мислим да је „Зокс“ носио пушкомитраљез „84“.

Људи који су дошли самном били су при Територијалној одбрани.

Затим списка о пријему добровољаца прибављен од Хашког трибунала где је означен бројем 01328441 до 42, јединице од 46 бораца на коме се налазе и опт.Филиповић Синиша, опт.Драгићевић Драгутин, сада пок.Вучковић Душко, сведоци саслушани на главном претресу Керкез Драган, Николић Мирослав, Богдановић Сима...

Затим из платног списак за мај чију исплату је одобрио „Марко Павловић“ – командант Штаба Територијалне одбране, добијен од Хашког трибунала где је означен бројевима 01328435 до 39.

Исказе ових сведока у овом делу завршне речи ја нећу ближе анализирати обзиром да сведоче о чињеницама које се односе на одговорност оптуженог Грујић Бранка и оптуженог Поповић Бранка у другом раздвојеном предмету.

Поштовано веће, сада ћу прећи на почињене злочине описане у Дому културе у Челопеку од стране оптужених Славковић Драгана званог „Торо“, Кораћ Ивана званог „Зокс“, Филиповић Синише званог „Лопов“ и Драгићевић Драгутина званог „Босанац“.

Након 6-7 дана, од 28. маја 1992.године као дана затварања у Дому културе у Челопеку 162 цивилна лица муслиманске националности, која су противзаконито узета за таоце, па до око, 01. јула 1992.године у Дом културе неовлашћено, дању и ноћу и у више наврата, сви заједно, у мањим групама или пак самостално улазили су опт.Славковић Драган звани „Торо“, опт.Кораћ Иван звани „Зокс“, лице познато по надимку „Пуфта“, опт. Филиповић Синиша звани „Лопов“, опт. Драгићевић Драгутин зв. „Босанац“ те сада пок.Вучковић Душан зв.„Репић“, где су саглашавајући се сваки са предузетом радњом другог, убијали, физички и психички мучили заточене цивиле тиме што су их тукли и телесно повређивали, самовољно и без икаквог повода и разлога одводили их из Дома културе не саопштавајући која ће бити даља њихова судбина, те тако код свих заточених цивила стварали озбиљан и прекомеран страх за свој живот и живот блиских сродника заједно затворених, пошто готово никога кога су одвели из Дома у наведеном периоду нису вратили и истима се изгубио сваки траг да су у животу, а након рата је један број ексхумиран и идентификован у местима „Црни врх“, „Рамин гроб“ и „Снагово“, те на други начин психички мучили све оштећене цивиле наносећи им велике патње, затим од њих одузимали лични новац и ствари од вредности и нарочито деградирајућим и понижавајућим поступцима према њима нечовечно поступали.

Сви овде оптужени су били у војној униформи, са личним различитим ватреним и хладним наоружањем, те средствима за тучу: водоводне цеви, каблови за струју, мотке и друга средства.

На напред описани начин оптужени су кршили правила из члана 3. став 1. тачка 1. под а) и ц) IV Женевске конвенције и правила из члана 4. став 2. тачка а) и е) Протокола II, па су тако у групи и појединачно учинили и то:

1. У периоду од почетка јуна па до 1. јула 1992. године сви овде оптужени: Славковић Драган, Кораћ Иван, Филиповић Синиша и Драгићевић Драгутин у Дом културе у Челопеку су ушли најмање два пута где су саглашавајући се сваки са предузетом радњом другог, међусобно се обезбеђивали непрекидним присуством и личним наоружањем и код оштећених стварали уверење потпуно безнадежног пружања било каквог отпора, па су тако у описаној радњи:

- **1.а)** Неутврђеног дана почетком јуна, а пре 10.06.1992.године, ногама, рукама и разним другим предметима тукли више од 2 часа већи број заточених оштећених цивила у Дому, наносећи им бројне телесне повреде и то тако што је свако од оптужених некога од оштећених тукао, а том приликом су посебно тукли браћу оштећене: Капићић Смаила, Капићић Сеада и Капићић Ениза, као и оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „1“.

У доказном поступку је сигурно утврђена појединачна радња оптуженог Славковића и оптуженог Кораћа учињена према оштећеном заштићеном сведоку „1“, тиме што је оштећеног заштићеног сведока „1“ опт.Славковић ногом снажно ударио у предео прса а опт.Кораћ пиштољем у главу. Овај сведок – оштећени каже на главном претресу од 15.06.2006.године цитирам: „Колико се сећа, њега је тукао и „Босанац“. „За „Лопова“ знам да је тукао али не могу да кажем да је некога убио“.

Оштећени заштићени сведок „3“ на главном претресу од 13.06.2006.године, каже: цитирам: „Видео сам да је „Босанац“ тукао“.

Такође је у доказном поступку утврђено и да су сва четворица оптужених, Славковић, Кораћ, Филиповић и Драгићевић, тукли оштећене браћу Капићиће све док ови нису попадали на под, где је оптужени Славковић тада више пута ногом снажно ударио у предео мошница оштећеног Капићић Смаила пребацујући му што је ожењен српкињом говорећи: „Зар ти балија да живиш са српкињом“.

У току туче оптужени Филиповић Синиша и оптужени Драгићевић Драгутин су се међусобно дозивали по својим надимцима „Лопов“ и „Босанац“, тражећи да у тој тучи онај други гледа шта овај ради и томе слично.

По завршеној тучи која је трајала најмање два сата оштећене браћу Капићић Смаила, Сеада и Ениза свезали су жицом па их поново ударали и на крају одвели из Дома и исти се више нису појавили да су међу живима. Саслушани сведоци нису могли засигурно посведочити ко је од четворице оптужених свезао руке жицом оштећеној браћи али је несумњиво потврђено да је свезивање руку жицом учињено и да су тако из Дома браћа Капићић одведена.

На напред описани начин сви оптужени су сагласним понашањем, својим присуством и личним наоружањем код оштећених стварали уверење потпуно безнадежног пружања било каквог отпора.

Поред описаних радњи физичког мучења идентификованих и неидентификованих по имену оштећених, сви оптужени су и психички мучили и злостављали све заточене цивиле који су нежељено морали гледали физичка мучења и слушали болне јауке и крике својих најближих сродника, пријатеља и сународника. О интензитету страха који је био код свих оштећених, по мом мишљењу, најупечатљивије казује заштићени оштећени сведок под псеудонимом „З“, на главном претресу од 06. и 07.07.2006.године, када каже, цитирам: „Нико нама нејавља када они долазе, чујеш шкрипу гума, чујеш како улазе, отвара се ланац. То је страх, људи су од страха, кад се чује ланац, главом о зид ударали, беже, да може зид би главом пробио и у њега се сакрио“.

Чињенично стање описано у тачки 1.а) измењене и прецизиране оптужнице, утврђено је посебно и:

- из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „1“ на главном претресу од 15.јуна 2006.године где каже: (сиже исказа)

Пре него што су их извели напоље, унутра су их тако тукли да су они падали на земљу. Ту су били „Торо“, „Зокс“, „Лопов“, „Босанац“, „Кобра“. Туку их и ногама и рукама. Када су пали на под, поред браће Капиџића само су остали „Торо“ и „Зокс“. „Торо“ је питао Смаила да ли је ожењен српкињом, па када је овај рекао да јесте, ударио га је више пута ногом у пределу мошњица са констатацијом, цитирам: „Зар ти балија да живиш са српкињом“. После су ову тројицу свезали жицом, али не знам ко је то урадио. Не знам који је дан био.

Мене су истога дана тукли и „Торо“ ногом у предео прса и „Зокс“ пиштољем у главу.

Овај сведок такође тврди цитирам: „Сигуран сам и да је „Торо“ био када су тучена браћа Капиџић Ениз, Сеад и Смаил. Знам сигурно да је тада Смаила тукао „Торо“.“

После препознавања све четворице оптужених у судници, на питање већа како је успео да у судници препозна лица по надимцима „Лопов“ и „Босанац“ сведок је казао цитирам: „Ја се „Лопова“ и „Босанца“ сећам из периода када смо били затворени у Дому културе у Челопеку.“

Затим из исказа заштићеног оштећеног сведока „2“ датог на главном претресу 16.06.2006.године, када је изјавио да је браћу Капиџиће свезане из Дома извео „Лопов“.

- из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Д“ датог у истрази 26.априла 2005.године, када је рекао да су у Дом културе у Челопеку два пута ушли сви оптужени, затим, да су у

премлаћивању сви учествовали и да су њега тукли, цитирам: „Мене су тукли, премлаћивали штилом од „крампе“, пушком, ногама, рукама...“;

Затим из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „А“ датог на главном претерсу од 10.јула 2006.године, када је потврдио да је лично видео да су прво претучена браћа Капиџићи Смаил, Сеад и Ениз, да су браћа свезана жицом и да их је из Дома културе извео „Торо“ и „Зокс“.

Заштићени оштећени сведок „А“ при суочењу са опт.Славковићем, на примедбу оптуженог да је он носио лисице за везивање, па да је ту био, браћу Капиџић би свезао лисицама а не жицом, оштећени децидирано изјављује, цитирам: „Једне си лисице имао, ниси четворе. Увек си једне носио за појасом, овде на сред панталона. Није њих тројицу могао везати једним лисицама“.

Затим из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „З“ са главног претреса од 06.и 07.07.2007.године, где је посведочио да су браћу Капиџиће Ениза, Смаила и Сеада жицом свезали „Торо“ и „Зокс“ и извели из Дома.

За радњу описану под 1.б) прецизиране оптужнице сматрам такође да је утврђено чињенично стање:

Неутврђеног дана, у периоду између 10. на 11. и 28.јуна 1992.године, у Дом културе у Челопеку поново су ушли заједно оптужени Славковић Драган, Кораћ Иван, Филиповић Синиша и Драгићевић Драгутин, као и лице познато по надимку „Пуфта“. Том приликом су наредили свим оштећеним заточеним цивилима да се построје у две врсте и да се међусобно туку шамарима, што су они морали и учинити. За време ове туче оптужени су се смејали, навијали и захтевали да туча буде жешћа, на који начин су физички мучили и злостављали све заточене цивиле.

Чињенично стање у тачки 1.б) утврђено је из:

- исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „1“, датог на главном претресу од 15.06.2006.године, када је изјавио, цитирам: Када су неутврђеног дана у Дом ушли заједно „Пуфта“, „Торо“, „Зокс“, „Лопов“, „Босанац“ терали су нас да се међусобно тучемо, а они су се смејали.“;

Затим исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Д“ датог у истрази од 26.априла 2005.године, где тврди, цитирам: „Тучен сам и тај дан када су ови дошли и када је био шпалир.“.

Затим из исказа заштићеног сведока под псеудонимом „П“, датог на главном претресу од 26. маја 2006.године, када је изјавио, цитирам: „Када сам једном дошао у смену стражари ми кажу да су их тог дана

терали да се међусобно туку. Ови са „Репићем“ су сви имали надимке и нису се звали именима. Такође се сећам да је два пута у Дом долазио човек у маскирној униформи са белим упртачима.“

Према казивањима већег броја сведока па и из одбране опт.Славковића, овај оптужени је заиста носио маскирну униформу и беле опасаче у периоду боравка на територији Зворника.

2. У Дом културе у Челопеку, у више наврата неовлашћено заједно улазе оптужени Славковић Драган и опт.Кораћ Иван, где су учинили и то:

- **2.а) Радња кривичног дела** - Неутврђеног дана, а у периоду између 05. и 10.јуна 1992.године, из Дома самовољно извели оштећеног Хаџиавдић Хусеина а потом и Хаџиавдић Нурију. При извођењу Хаџиавдић Нурије, на његову примедбу да сачека да обује ципеле, оптужени Славковић му одговорио: „Немој узимати ципеле, неће ти требати“, да би се по извођењу обојице оштећених чули пуцњи. Након пуцања оптужени из Дома изводе оштећеног Ефендић Хасана, да би видео да су мртви оштећени Хусеин и Нурија и да то саопшти осталима у Дому, што је овај и учинио. На крају, из Дома изводе оштећеног Куршумовић Исмета, коме су наредили да у путничко возило утовари мртве Хусеина и Нурију, што овај и чини, а по враћању у Дом ову чињеницу саопштава и сину оштећеног Нурије, оштећеном заштићеном сведоку „З“, речима: „Убили су ти оца.“

Посмртни остатци Хаџиавдић Хусеина и Нурије ексхумирани су и идентификовани после завршетка рата у масовној секундарној гробници на месту званом „Црни врх“.

На напред описани начин оптужени су и све друге оштећене тако психички мучили и злостављали, стварајући код њих прекомерни страх за свој и животе својих блиских сродника заједно затворених цивила.

Чињенично стање описано у тачки **2.а)** утврђено је из исказа сведока:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „З“ са главног претреса од 06. и 07.07.2006.године, где каже: (сиже исказа)

«Изведени су Хаџиавдић Хусеин и мој отац Хаџиавдић Нурија. Мој отац је био спортиста па му је „Торо“ изводећи га рекао, ти спортиста изађи. Мој отац је имао спортску мајицу на себи. Мој отац је хтео да обује ципеле, а он му је рекао, неће ти требати. Имао је тада 44 године. Хаџиавдић Хусеин ми је рођак од стрица. Када је одведен Хусеин и Нурија били су „Торо“ и „Зокс“ и још двојица али ја не знам ко. „Репић“ није био. У ствари, прво „Зокс“ изводи Хусеина, па после „Торо“ Нурију. После њиховог извођења чули смо пуцње. Након овога улази стражар и каже нишанећи руком на Ефендић Хасана да изађе, а када

се Хасан вратио загрлио ме и каже, цитирам: „Убили су ти оца“ и да их је он обојицу мртве утоварио у неки ауто».

Затим из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „1“ са главног претреса од 15. јуна 2006. године, где је рекао да је пре Бајрама „Торо“ дошао и из Дома извео Хаџиавдић Нурију и да му је при извођењу рекао немој узимати ципеле, неће ти требати. Овај сведок каже да је том приликом напоље изведен и Хаџиавдић Хусеин. Сведок посебно потврђује да је сигуран да су тада заједно били „Торо“ и „Зокс“ и да то зна јер се пре овог догађаја у Дому културе оптужени Кораћ Иван представио као капетан „Зокс“, а да је друго лице са којим је био а које овај сведок идентификује као оптуженог Славковић Драгана, том приликом „Зокс“ звао „мајоре“, а после неколико улажења у Дом „мајоре Торо“.

Заштићени оштећени сведок „1“ на главном претресу је такође потврдио да је напоље у овом догађају изведен прво Капиџић Сакиб да види да су мртви Хусеин и Нурија и да то саопшти осталима у Дому, а да је потом изведен напоље Куршумовић Исмет да мртве Хусеина и Нурију утовари у возило.

Различитост казивања у исказима заштићеног оштећеног сведока „1“ и заштићеног оштећеног сведока „3“ само у делу идентификације лица која су извођена из Дома, оцењујем да је поузданији исказ заштићеног оштећеног сведока „3“ јер се ради о догађају када је убијен његов отац и блиски рођак, мада различитост у сведочењима није од битне важности и не утиче на противправност радње кривичног дела описаног у тачки 2.а).

Према документацији о ексхумацији и идентификацији пронађених лешева у масовној секундарној гробници на месту званом „Црни врх“, која је урађена од стране тима под вођством проф. др. Зденка Цирхларж из Тузле, утврђено је да се у овој гробници налазе посмртни остаци Хаџиавдић Хусеина и Хаџиавдић Нурије.

Записник о утврђивању идентитета посмртних остатака регистрованих под ознаком З.Ц.Врх-01/113 В за Хаџиавдић Хусеина.

И други записник о утврђивању идентитета посмртних остатака за Хаџиавдић Нурију.

Радња описана под 2.б)

Неутврђеног дана око 08.06.1992. године, оптужени Славковић Драган и Кораћ Иван, без посебног разлога и повода у Дому културе у Челопеку ногама и рукама туку више по именима непознатих заточених оштећених цивила, а међу њима и оштећеног Тухчић Алмира. Након

завршене туче из Дома самовољно изводе оштећене Окановић Омера и Мустафић Алију, које потом нису вратили у Дом а њихови посмртни остаци су ексхумирани и идентификовани после завршетка рата у масовној секундарној гробници на месту званом „Црни врх“. Иначе, оштећени у Дому културе, по извођењу оштећених Омера и Алије, су чули пуцње.

На напред описани начин обојица оптужених су тако и психички мучили и злостављали све оштећене заточене цивиле, стварајући код њих прекомерни страх за свој и животе својих блиских сродника заједно затворених цивила.

Оптуженом Славковићу и оптуженом Кораћу овом радњом ставља се на терет физичко мучење тучом и психичко мучење самовољним одвођењем оштећених Омера и Алије, те стварања прекомерног страха код заточених цивила у Дому.

Саму последицу смрти за Омера и Алије један број саслушаних сведока приписује непознатим стражарима код Дома културе, описујући је да се то догодило при покушају бекства Омера и Алије након извођења из Дома. Са тих разлога сматрам недовољно поуздано утврђеним да се смртна последица овој двојци овом радњом ставља на терет.

Утврђено чињенично стање произилази из следећих исказа сведока:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „1“ , који каже:
«Негде око 08.06.1992.године код нас улазе два војника. Један нам каже, цитирам: „Ја сам капетан „Зокс“. Био сам у рату у Хрватској и побио хиљаду усташа.

Упало ми је у око да је овај војник носио колт са дугом цеви. Други војник није ништа говорио, а касније сам сазнао да је то био „Торо“. Том приликом су ова двојица војника, онако из чиста мира, ногама и рукама тукли више заточених цивила у Дому културе у Челопеку, а пре свега оштећеног Тухчић Алмира, кога су обојица извели и напоље. Шта је било напољу, нисам видео. Када су Алмира вратили унутра, Алмир је показао на оштећеног Окановић Омера, па су сад њега извели напоље. Потом се чуо пуцањ. Ко је пуцао, не знам. Истом приликом ван Дома извели су и оштећеног Мустафић Алију. Њега су такође извели „Торо“ и „Зокс“. Ја знам да је Окановић Омер после рата ексхумиран на „Црном врху“, идентификован и сахрањен.»

Из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „А“ са главног претреса од 10.јула 2006.године, када је посведочио овај сведок да је чуо да је оштећеног Окановић Омера напоље из Дома

извео „Торо“ и „Зокс“, да је том приликом изведен још један оштећени по имену Алија, да су изведени цивили Омер и Алија по извођењу почели да беже и да су тако убијени. Колико се овај сведок сећа то се догодило у првим данима затварања у Дому културе у Челопеку.

Овај сведок се добро сећа да је „Торо“ носио „буздован“, „Зокс“ „пиштољ колуташ“ и једном „ПМ“, „Пуфта“ нож.

Опис пиштоља који је носио опт.Кораћ идентичан је опису у исказима и других сведока, и на крају, да је носио пиштољ-колт не негира ни опт.Кораћ у својој одбрани.

Према документацији о ексхумацији и идентификацији пронађених лешева у масовној секундарној гробници на месту званом „Црни врх“ која је урађена од стране тима под вођством проф.др.Зденка Цирхларж из Тузле, утврђено је да се у овој гробници налазе посмртни остаци Окановић Омера и Мустафић Алије., а што произилази и из записника о утврђивању идентитета посмртних остатака, такође за Окановић Омера и Мустафић Алију.

Радња кривичног дела описана у тачки 2.в)

Тачно неутврђеног дана око 08.06.1992.године, оптужени Славковић Драган и опт.Кораћ Иван заједно са лицем познатим по надимку „Пуфта“ у Дому врше претрес оштећених тражећи скривени новац. Новац проналазе на месту где нису могли знати ко га је сакрио због чега је оптужени Кораћ уперио пиштољ у главу ошт.Капиџић Енизу тражећи да се добровољно јави онај чији је новац или ће у супротном убити Ениза, па када се јавио оштећени Муратовић Ахмет и рекао да је новац његов, мада то није било тачно, оштећеног Ахмета тешко претукли и на тај начин и све друге оштећене изложили психичком мучењу и злостављању, стварајући код њих на тај начин прекомерни страх за свој и животе својих блиских сродника заједно затворених цивила, међу којима посебно оштећеног Капиџић Ениза.

Иначе овај догађај се збио пре догађаја описаног када су сва четворица оптужених тукли браћу Капиџиће, а потом их свезане одвели из Дома, како то у свом сведочењу на главном претресу 15.06.2006.године тврди заштићени оштећени сведок „1“.

Описана радња кривичног дела из тачке 2.в) произилази и из исказа оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „3“ са главног претреса одржаног 06. и 07.07.2006.године, када је изјавио: (сиже изјаве)

«После групе са „Робеом“, можда после 2-3 дана, долазе и само траже новац „Торо“, „Зокс“ и „Пуфта“. Тада су нашли паре испод главе Салиховић Јусе који се није смео јавити да су његове, онда је „Зокс“ уперио пиштољ у главу Капиџић Енизу, да он каже чије су или да се

добровољно јави онај чије су паре. Јавио се ошт.Муратовић Ахмет да су паре његове, иако нису биле и они онда испребијају Ахмета. Тада се „Зокс“ представљао као „капетан Зокс“ и носио је „пиштољ колуташ“, велики, а затим овај сведок дословно тврди, цитирам: „Ово сам ја лично видео“.

Радња описана у тачки 2.г)

Дана 10. на 11.06.1992. године (дан уочи Бајрама) у Дом су ушли оптужени Славковић Драган и опт.Кораћ Иван заједно са сада пок.Вучковић Душаном званим „Репић“ и лицем познатим по надимку „Пуфта“, па су саглашавајући се сваки са предузетом радњом један другог, убијали, тукли и телесно повређивали, физички и психички мучили и злостављали те нарочито деградирајућим и понижавајућим поступцима нечовечно поступали према већем броју оштећених присиљавајући их да блиски сродници врше орални секс међу собом, а други оштећени да то гледају, при којим радњама су се међусобно обезбеђивали и тако код њих стварали уверење потпуно безнадежног пружања било каквог отпора, па су тако том приликом учинили следеће:

-опт. Славковић и опт.Кораћ као и сада пок. Вучковић те лице познато по надимку „Пуфта“ тукли и телесно повредили већи број заточених цивила и то тако што је свако од оптужених као и друга лица која су са њима ушла у Дом, некога од заточених цивила тукао рукама, дрветом, металном полугом, а међу њима оштећеног Пезеровић Заима и заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Ђ“,

-сада покојни Вучковић или пак лице са надимком „Пуфта“ у једном тренутку наређују да на бину Дома изађу очеви и синови, да свуку одећу са себе, те врше орални секс са променама улога, што су ови морали и чинити и то оштећени Јахијагић Фикрет и његов син Алмир, Бикић Мехмедалија и његов син или пак синовац Шабан и још неколико других неидентификованих очева и синова, те су тако нарочито деградирајућим и понижавајућим поступцима нечовечно поступали и вређали људско достојанство оштећених,

-сада пок. Вучковић пуцањем из малокалибарске пушке коју је носио са собом лишио живота Тухчић Абдулазиза, Хаџиавдић Салиха, Атлић Алију и Јахијагић Фикрета. Потом је пришао оштећеном Бикић Дамиру и ставио му цев малокалибарске пушке у уста, и подизањем уста цеви пушке принудио Дамира да се прогне на прсте, а затим оца Дамировог, оштећеног Бикић Нурију упитао да ли му је то једини син, па када је Нурија одговорио да јесте, сада му пок.Вучковић, му одговорио да више ни њега нема и пуцањем у уста Дамира на тај начин лишио живота.

-на поду Дома сада пок. Вучковић и лице са надимком „Пуфта“ прво туку оштећеног Бикић Шабана а потом га убадали ножевима по телу и на тај начин га лишили живота,

-лице са надимком „Пуфта“, ножем – порезивањем по врату, лишава живота Пезеровић Заима, Атлић Хасана и Капиџић Сакиба. Пре него што је лишио живота Заима замерио му је што је овај био ожењен српкињом и то навео као разлог за лишење живота.

-лице са надимком „Пуфта“ више пута забадао врх свога ножа у бутине оштећеног заштићеног сведока „Г“ и тако му нанео већи број телесних повреда.

-истом приликом смртно је страдао и Куршумовић Химзо, а ошт.Топчић Исмаил телесно повређен.

На крају ове дуготрајне тортуре, неко од оптужених или сада пок.Вучковић или пак лице познато по надимку „Пуфта“ издаје наређење да се очисти Дом од крви, да се лешеве изнесу напоље и натоваре на камион, те да један број оштећених иде да истовари лешеве, што су морали учинити и то оштећени Халиловић Хасан, Захировић Салих, Салиховић Хусеин, Окановић Несиб и Џихић Сеад, којима се потом губи сваки траг да су у животу, јер они више нису враћени у Дом. Након рата до сада су ексхумирани и идентификовани Захировић Салих, Салиховић Хусеин, Окановић Несиб и Џихић Сеад из масовне секундарне гробнице на „Црном врху“, па су и на овај начин оптужени психички злостављали све оштећене, стварајући код њих прекомерни страх за свој и животе својих блиских сродника заједно затворених цивила.

На напред изнети начин, мада опт. Славковић и опт. Кораћ осим туче оштећених, нису том приликом непосредно учествовали у самом чину убиства цивила, али су учествовали у међусобном обезбеђењу, самим својим присуством, понашањем, личним наоружањем стварали уверење код оштећених да би било потпуно безнадежно пружати било какав отпор, те тако у битноме допринели да сада пок. Вучковић и лице познато по надимку „Пуфта“ лише живота већи број лица и тиме исказали да њихове радње желе као своје. Тиме и тако ова двојица оптужених су и физички и психички мучили цивиле у Дому културе у Челопеку јер су ови морали присуствовати па и гледати убијања, туче, противприродни блуд, слушати јауке и крике повређених, товарити лешеве својих блиских сродника и бити непрекидно у прекомерном и озбиљном страху за свој и животе својих блиских сродника.

Чињенично стање представљено у тачки 2.г) утврђено је из исказа следећих сведока:

- оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „1“ са главног претреса од 15.06.2006.године, где каже: (сиже изјаве)

«Дан пред Бајрам у Дом су ушли „Репић“, „Зокс“, „Торо“, „Лопов“, „Пуфта“, било их је још али сад не могу да се сетим. Сећам се како је

„Репић“ изгледао и сећам се да је у рукама носио малокалибарску пушку.

У Дому су тада били „Лопов“ и „Босанац“ и међусобно су се дозивали. Први пут сам ову двојицу видео, односно чуо њихове надимке, када је био случај са браћом Капићић.

За Бајрам је била прво туча, а онда је, колико се сећам, „Пуфта“ позвао очеве и синове на бину. Јавили се Јахијагић Фикрет и син му Алмир, Бикић Шабан, Чикарић Един и још два пара али се не сећам њихових имена. Мислим да их је укупно било четири пара. Синови су очевима радили „фелацио“.

Том приликом „Репић“ је почео да убија из малокалибарке, онако бирајући. Тада је из пушке убио Атлић Алију, Тухчић Абдулазиза, Бикић Дамира у уста, Хаџиавдић Салиха.

Пошто су на бини у пару били Бикић Шабан и Чикарић Един, па када је „Пуфта“ неком палицом ударио по глави Едина, овај је угризао за пенис Шабана који је закукао, тада „Репић“ каже Шабану, цитирам: „Шта се дереш, мајку ти јебем“ и испалио један метак у Шабана, а затим и у Јахијагић Фикрета. Пошто је Шабан још био жив, њега је потом, ножем у леђа убадао „Пуфта“, а у једном трену „Репић“. «Репић» је ногом ударио у дршку ножа док је овај још био у телу Шабана, и онако га пробио до пода.

Пошто је „Пуфта“ извадио нож из Шабана, ножем је потом заклао Пезеровић Заима, а мислим и Капићић Сакиба.

Тог дана убијен је и Куршумовић Химзо али нисам видео како.

Када је било за Бајрам, док „Репић“ и „Пуфта“ раде ово што сам описивао, „Зокс“, „Торо“, „Лопов“ туку не знам кога све. Ту испред нас заклани су Сакиб и Заим.

Тога дана смртно је страдало 10 људи. Чини ми се да су лешеве изнели и утоварили на плави камион ТГ „Бирач“ оштећени Салиховић Хусеин, Џихић Сеад, Халиловић Хасан, Окановић Несиб и Захировић Салих. Када су ова петорица товарили лешеве ту су сигурно били „Репић“ и „Пуфта“, а за ове друге не знам. Од ове петорице се нико није вратио. Знам да су после рата Салиховић Хусеин и Џихић Сеад пронађени на „Црном врху“ и сахрањени.

Видео сам да је „Пуфта“ за Бајрам забадао нож у бутине оштећеног заштићеног сведока „Г“.

Приликом суочења на главном претресу оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „1“ и опт.Славковић Драгана звани „Торо“, сведок је изјавио, цитирам: „Сигуран сам да је „Торо“ био за Бајрам. Не могу рећи да је он тада лично некога убио, ја то нисам видео. Сигурно је био у Дому када је био сексуални чин на бини. Сигуран сам да је „Торо“ био са „Репићем“.

Затим из исказа оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „З“ са главног претреса од 06. и 07.07.2006.године, када је овај сведок изјавио: (сиже изјаве)

«„Репић“ се појавио у Дому када је из малокалибарке убио Бикић Дамира, то је дан пред Бајрам 1992.године. Тада су са „Репићем“ у Дом ушли и „Торо“, „Зокс“ и „Пуфта“. Било је то или 10. или 11.06.1992.године. Нисам сигуран да ли је тада био са њима „Босанац“ и „Лопов“, али знам да је поред ове четворице још њих било. Прво су почели тући кога су год хтели. Видео сам када је „Репић“ убио Бикић Дамира из пушке у уста и видео да је претходно питао чији је он син, као и да му се јавио Дамиров отац Бикић Нурија да је то његов син и да му је једини, а „Репић“ му одговорио да ни њега више нема па му пуцао у уста.

Пошто сам био сакривен испод кревета, а изнад мене ошт.Тухчић Азиз, касније сам схватио да је и он убијен. Исти тај дан из пушке су убијени Атлић Алија, а чини ми се и Атлић Хасан.

Затим из исказа оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „А“ са главног претреса од 10.07.2006.године, када је посведочио да је прво веће убијање било око 10.06.1992.године, да добро зна да је тада „Репић“ у уста упуцао његовог друга Бикић Дамира, да су са „Репићем“ тада били „Пуфта“, „Торо“ и „Зокс“, да је тада „Репић“ упуцао Тухчић Азиза и Хаџиавдић Салиха. Овај сведок тврди да је тада тучен Пезеровић Заим, па када Заим није више могао да устане, „Пуфта“ га заклао ножем. Сведок тврди и да се добро сећа да су тада терали Јахијагић Фикрета и његовог сина на секс и још неке друге, али се не сећа ко је их на сексуални чин приморавао.»

Затим из исказа оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „Б“ датог у истражном поступку од 27.04.2005.године: (сиже изјаве овог сведока)

«Сећам се догађаја за Бајрам. Тада је „Репић“ ушао са својом групом, „Пуфта“, „Торо“ . У руци је имао малокалибарку и њоме нишанио по нама. Прво је убио Тухчић Азиза, до кога је стајао мој брат, па сам помислио и да је мој брат повређен. Тада је „Репић“ убио из малокалибарке Тухчић Азиза, Хаџиавдић Салиха, Куршумовић Химза, Атлић Алију и Бикић Дамира. Дамира је убио тако што му је пуцао у уста, а претходно разговарао са његовим оцем.

Други су наредили да се скину очеви и синови, одвели их на бину и терали на сексуални чин. Не знам ко је ово наредио.

Доле на поду Шабана су тукли и гађали ножевима, а када је Шабан покушао да извади нож из свог тела „Репић“ га је онако приковао за под.

Са бине су скинули Капиџић Сакиба, Јахијагић Фикрета, Пезеровић Заима, Атлић Хасана, па је „Пуфта“ је ножем заклао

Пезеровић Заима, говорећи му, цитирам: „Што си спавао са српкињом“. „Пуфта“ је потом поклао ножем и ову осталу тројицу.

За „Тора“ нисам видео да је тада некога заклао. Мислим да је гађао Бикић Шабана ножем.

Колико се сећам, са овом групом тада није био „Војвода из Сребренице“.

За Бајрам је убијено око 10 људи, плус ових 5 што је одведено који се нису вратили. За Бајрам, по наредби, су лешеве из Дома изнели Халиловић Хасан, Захировић Салих, Салиховић Хусеин, Окановић Несиб и Џихић Сеад. Њих више нема међу живима. Знам да је скоро дата ђеназа Окановић Несибу, који је пронађен у гробници на „Црном врху“.

Затим из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Ђ“ дат у истражном поступку 28.04.2005.године у Сарајеву, када је изјавио: (сиже изјаве)

«Када је „Репић“ дошао уочи Курбан Бајрама, убио је 10 људи малокалибарском пушком. Нешто сам гледао, од страха се крио међу групом, али ето мене није погодила. Нису тада сви смртно страдали од пушке, а само је „Репић“ пуцао малокалибарском. Па, тројицу су заклали.

Знам да је „Репић“ Бикић Дамиру ставио цев пушке у уста и тако га убио. Знам и да је један крупнији, који је био са „Репићем“, Бикић Шабану забио нож у груди и да је Шабан пошао да извади нож.

Ова убиства су се догодила 10.06.1992.године пред Курбан Бајрам, а Курбан Бајрам је 11.јуна сваке године. Тада је са „Репићем“ дошло њих петорица, можда шесторица.

Мене су тада истукли и дрветом и рукама и жељезном палицом. Тукло ме је више њих, али не знам по имену ни надимку ко. Сећам се само да ме је Душан ударио палицом по леђима и ја сам пао на под, па сам некако успео да се подвучем под бину и да се сакријем, а да нисам.

Сећам се да су изводили људе голе на бину, али ја то нисам видео.

На поду су двојица заклана, то је било тог 10.јуна. Мртви су одведени „Тамићем“, али ја нисам износио мртве. Њих су изнели петорица наших и то Окановић Несиб, Халиловић Хасан, Салиховић Хусеин, Захировић Салих. Они се више нису међу нас вратили и нису међу живима. Знам да је Захировић Салих пронађен идентификован и укопан као и Окановић Несиб.

Мој даицић Топчић Исмаил тада је рањен.

Ја сам износио мртве за Видовдан, када је „Репић“ отео аутомат од стражара и рафално убио 16, а ранио 24 цивила. Четворо цивила је потом од рана умрло. Двојица рањених су умрли одмах истог дана за Видовдан, а двојица када смо пребачени у затвор у Зворнику.

Затим из исказа заштићеног сведока под псеудонимом „Г“ датог у истражном поступку 27.04.2005.године, којом приликом је изјавио: „Видео сам када је „Репић“ убио Химзу, Тухчић Абдулазиза, да је било оно на бини. Мене је „Пуфта“ убадао ножем у бутине. А затим овај сведок посебно тврди: цитирам: „Сва четворица су ту била“.

Сведока Јовановић Милоша датог на главном претресу од 23.03.2007.године, када је овај сведок изјавио, цитирам: „Био сам стражар у Дому културе у Челопеку. Када се десило прво веће убиство, било је и десетак рањених. То је учинио „Репић“ а са њиме су била још тројица. Повређенима није указивана медицинска помоћ.“

Затим сведока Цвјетка Јовића датог на главном претресу од 25.05.2006.године, када је изјавио, цитирам: „Ја сам био командир страже у Дому културе у Челопеку. Вође смена страже имале су кључ од Дома где су цивили Муслимани из Дивича били затворени. Мене је једне прилике стражар Анђелко Васиљевић обавестио да су га „Репић“ и његови присилили да им да кључ од Дома, да су ушли у Дом испитивали и тукли Муслимане. За други упад у Дом причао ми је стражар заштићени сведок „П“. Са сведоком „П“ је био стражар Ацо Бајић.Пре Видовдана, „Репићева“ група је долазила, било је мртвих.“

Затим из исказа заштићеног сведока под псеудонимом „П“ дате на главном претресу од 26.маја 2006.године, када је изјавио, цитирам: „Миљко Миљановић, помоћник командира полиције у Зворнику довезао је Дивичанце са два аутобуса негде крајем маја 1992.године у Челопек. Познавао сам Дивичанце а и они мене. Храна им је стигла тек други или трећи дан.Знам да је „Репић“ са својом групом улазио у Дом више пута. Једном је убио двојицу. За догађај на Бајрам, сведок „М“ је одвезао лешеве „заставицом“. То сам ја лично видео. За Бајрам сам на стражи био ја и још шест људи, а био је и командир Цвјетко Јовић који је тим поводом звао војску у „Стандарду“.

Једном сам питао Јовића која је наша дужност у оваквом случају, а он каже: „Не петљајте се, чувајте себе и не дајте да вам побегну“.

„Једног пута када је такође било убиство, Бајић Ацо је нашао човека који је одвезао лешеве. Овог пута превоз лешева није вршио сведок „М“.“

Затим исказа сведока Лазић Миленка дате на главном претресу од 24.04.2007.године, када је изјавио, цитирам: „Био сам стражар у Дому културе у Челопеку. Сећам се да је била субота око 17,00 часова, када ме је стражар звао да дођем до Дома. У Дому сам нашао „Репића“ и са њиме још двојицу. Дошао је камион, сведок „М“ и одвезао мртве Муслимане.

Рањеним Муслиманима није указивана медицинска помоћ.“

Затим исказа сведока Петка Панића дате на главном претресу од 27.06.2007.године, када је изјавио, цитирам: „Био сам заменик командира полиције у Зворнику у 1992.години.

У вези са Дивичанцима се договарало на Кризном штабу где је био Брано Грујић. Мени се једном Цвјетко Јовић жалио да у Дом културе улази свако и да раде свашта, помињао је и имена ко улази, а да им он не сме да се супротстави.

Ја знам да су Дивичанци задржани ради размене. Било је јавног поговарања да се из Дома културе чује кукњава и да се тамо ради свашта“.

Према документацији о ексхумацији и идентификацији пронађених лешева у масовној секундарној гробници на месту званом „Црни врх“ која је урађена од стране тима под вођством проф.др.Зденка Цирхларж из Тузле, утврђено је да се у овој гробници налазе посмртни остаци Захировић Салиха, Салиховић Хусеина, Окановић Несиба и Џихић Сеада.

Из записника о утврђивању идентитета посмртних остатака такође је потврђено да се у о овој гробници налазе посмртни остаци Тухчић Абдулазиза и Атлић Алију.

Радња кривичног дела описана под 2.д)

Тачно неутврђеног дана, а у периоду између описаног догађаја уочи Бајрама па до Видовдана, за време док су се заједно оптужени Славковић Драган и Кораћ Иван неовлашћено налазили у Дому културе у Челопеку, међусобно се обезбеђујући и саглашавајући са предузетом радњом један другог, у једном тренутку опт.Славковић снажно ударио ногом у главу оштећеног Тухчић Ејуба, услед ког ударца је оштећени ударио главом о зид, потом пао на под и недуго затим од задобијених повреда умро, те су тако оштећеног Ејуба лишили живота.

Изнето чињенично стање утврђено је из исказа следећих сведока:

- оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „1“ са главног претреса од 15.06.2006.године, када је посведочио да се сећа да су „Торо“ и „Зокс“ једне прилике тукли ошт.Тухчић Ејуба и да му се чини да је тада „Торо“ ногом у главу ударио Ејуба и он потом умро.

Затим из исказа оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „3“ са главног претреса од 06. и 07.07.2006.године, када је изјавио,

цитирам: „Када је тучен Тухчић Ејуб и њега ногом у главу ударио „Торо“ а он пао и изумро, са њим је тада био „Зокс“. Други тада нису били са њима.“

Описана радња у тачки 3.

Неутврђеног дана, а у периоду између описаног догађаја 10. на 11.06. и 28.06.1992.године у Дому културе у Челопеку, оптужени Славковић Драган је пуцао из пиштоља у колено оштећеном Хаџић Изету и тако му нанео тешку телесну повреду, да би потом непознатом лицу наредио да оштећеног изведе напоље и овај се након овог извођења више не појављује међу живима, а тиме и све друге оштећене психички мучио стварајући код њих озбиљан и прекомеран страх за свој и животе блиских сродника заједно затворених цивила.

Описано чињенично стање у тачки 3. утврђено је из:

Исказа оштећеног сведока под псеудонимом „А“ датог на главном претресу 10.07.2006.године, када је приликом суочења са опт.Славковић Драганом званим „Торо“ изјавио, цитирам: „Видео сам лично када сте ошт.Хаџић Изету пуцали у колено. Из пиштоља си му пуцао у колено.“

Затим из исказа оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „3“ са главног претреса од 06. и 07.07.2006.године, када је овај изјавио, цитирам: „Не знам кога дана, „Торо“ је из пиштоља ошт.Изету Хаџићу испалио метак у колено и рекао му да изађе напоље. Пронађен је и укопан на Дивичу.“

Затим из исказа оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „2“ датог на главном претресу од 16.06.2006.године, када је тврдио да је видео када је „Торо“ Изету пуцао из поштоља у колено, да се тада налазио на степеништу према бини и врло близу месту догађаја.

Према документацији о ексхумацији и идентификацији пронађених лешева у масовној гробници на месту званом „Црни врх“ утврђено је да се у овој гробници налазе посмртни остаци Хаџић Изета.

То је такође утврђено и из записника о утврђивању идентитета посмртних остатака за ово лице.

Описана радња у тачки 4.

Неутврђеног дана такође након догађаја описаног 10. на 11.06. а пре 28.06.1992.године, у Дому културе у Челопеку, оптужени Кораћ Иван физички мучио оштећене Окановић Мирзета и заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „1“ на тај начин што је више пута

ударао дрвеном палицом по глави оштећеног Мирзета, а у груди оштећеног заштићеног сведока „1“.

Описано чињенично стање у тачки 4. утврђено је из исказа оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „1“ датог на главном претресу од 15.06.2006.године, када је изјавио да је једнога дана „Зокс“ тукао ошт.Окановић Мирзета са палицом по глави. Ово сам добро запамтио јер је Мирзет после мени рекао, цитирам: „Да нисам извадио вештачке зубе све би ми поломио, не бих имао чиме после јести.“

Заштићени оштећени сведок „1“ такође тврди да је истом приликом и њега са палицом тукао оптужени Кораћ.

Описана радња у тачки 5.

Неутврђеног дана такође у периоду између 10. на 11.06. и 28.06.1992.године, у Дому културе у Челопеку, оптужени Филиповић Синиша својим ножем цртао крстове по телу непознатом оштећеном, а том приликом је из Дома извео и одвео оштећеног Атлић Сехада, који се потом није вратио нити се појавио да је међу живима, те тако и тиме стварао озбиљан страх за живот и телесни интегритет заточених у Дому и психички и физички их на тај начин злостављао.

Описано чињенично стање у тачки 5. утврђено је из исказа сведока:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „1“ када је овај изјавио: (сиже изјаве)

Не знам ко и кад, али знам да јесте на челу Џихић Енеса, Чикарић Енеса, Окановић Ибрахима неко ножем урезао крстове, цитирам: „За „Лопова“ знам да је тукао, али не могу да кажем да је некога убио.

Сећам се да је једног дана „Лопов“ из Дома извео Атлић Сехада и он се није вратио и не налази се међу живима.“

Затим из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „2“ датог на главном претресу од 16.06.2006.године, када је изјавио, цитирам: „Био сам затворен у Дому културе у Челопеку. „Лопов“ је волео ножем да црта крстове по телу, у ово сам сигуран.“

Оштећени заштићени сведок „2“ каже да је лице по надимку „Лопов“ Едину Пашићу нацртао крст на леђима.

Затим из исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „3“ датог на главном претресу од 06. и 07.07.2006.године, када је изјавио да се добро сећа када је из Дома културе у Челопеку изведен оштећени Атлић Сехад, да није враћен и да се више није појавио међу живима.

Сада ћу прећи на радње кривичног дела описане као почињени злочини на пољопривредном добру «Економија» у Зворнику, у периоду од 05. до 12. маја 1992. године, од стране оптужених **Славковић Драгана званог „Торо“ и Кораћ Ивана званог „Зокс“**.

Након преузимања власти у Општини Зворник од српске стране у сукобу, једна од активности у успостављању потпуне контроле на територији ове општине било је и хапшење сумњивих лица муслиманске националности која су остала да живе на територији ове општине или су се, пак, на овој територији из одређених разлога скривали. Ухапшена лица муслиманске националности, после испитивања у просторијама предузећа „Стандард“ у Зворнику, нису пуштали на слободу, већ су их по истој наредби одводили и затварали на пољопривредном добру „Економија“. На „Економији“ су затварали лица у просторију за клање стоке, а командант Штаба Територијалне одбране Зворника мајор Марко Павловић, овде оптужени Поповић Бранко, у другом, дакле раздвојеном предмету, долазио је готово свакодневно и лично их испитивао, затим неке ослобађао а неке и даље задржавао.

Изнете чињеничне тврдње произилазе из исказа саслушаних сведока Вуковић Среда са главног претреса од 28.марта 2006.године и Лазаревић Сретена са главног претреса од 01.марта 2007.године.

У периоду од 05. до 12. маја 1992.године, на „Економији“ је био затворен већи број цивилних лица само муслиманске националности, међу којима су били и оштећени Реџић Мухамед, заштићени оштећени сведок „У“, сведок „4“, Коркутовић Кемал или Кемо, Фазлић Есад, Буквић Бего, заштићени оштећени сведок „Бета“, затим сведок „Т“, Даутовић Несиб, Ширак Исмет, заштићени оштећени сведок „Ф“, Авдиспахић Јусуф, Хусеиновић Мехо, Буљубашић Абдулах звани „Бубица“, Џихић Сефудин, Авдић Алмир и Авдић Сенаид.

Поименичну идентификацију затворених цивилних лица на пољопривредном добру „Економија“ узео сам из исказа саслушаних сведока у коме се набрајају цивилна лица која су била затворена на пољопривредном добру «Економија», а из тих исказа за ова лица њихова казивања су сагласна.

Као припадници Територијалне одбране оптужени Славковић Драган звани „Торо“ и Кораћ Иван звани „Зокс“ у војној униформи са личним ватреним и хладним наоружањем, те средствима за тучу као што су дрвене мотке, каблови од струје, водоводне цеви и слично,

самостално, заједно или, пак, у групи са Ћилерџић Сашом званом „Саша“, Савић Гораном званом „Саво“ и лицем познатим по надимку „Пуфта“, сва ова лица су иначе из Краљева, у више наврата улазе у просторију где су била затворена оштећена цивилна лица муслиманске националности и према њима предузимају низ незаконитих радњи, између осталог и следеће:

- **Радња описана под а)** - Дана 05. маја 1992. године, када је на „Економију“ била доведена и затворена у једну малу просторију „Економије“ група од 12 цивилних лица, међу којима је био и оштећени заштићени сведок „Бета“ и оштећени Ширак Исмет, у просторију су ушли оптужени Славковић Драган и оптужени Кораћ Иван са Савић Гораном званом „Саво“ и лицем познатим по надимку „Пуфта“, где су, саглашавајући се сваки са предузетом радњом један другог, разним предметима које су носили са собом, као што су палице и слично, истукли више оштећених, сада неидентификованих цивила, а међу њима и оштећене заштићене сведоке под псеудонимима „4“ и „У“.

Утврђено чињенично стање произилази из исказа сведока:

- заштићеног оштећеног сведока „Бета“ датог на главном претресу од 30.03.2006.године, који је изјавио: (сиже изјаве)

«После испитивања у полицији пребацили су нас на „Економију“. Из мог села сам познавао Ширак Исмета. Било је то 05.маја 1992.године. На „Економији“ су нас 12 затворили у неку малу просторију, која је била мала за оволики број људи. У овој малој просторији прво нас је тукла група у којој су били „Торо“, „Зокс“, „Пуфта“, Саво, „Репак“, палицама и шта је ко имао у рукама. Ова група је из Краљева.

Мени је једне прилике „Зокс“ ставио пиштољ у уста и питао, хоћеш да те убијем, ја сам рекао да хоћу, а он каже, нећу, хоћу да те мучим.»

Затим из исказа заштићеног оштећеног сведока „4“ датог на главном претресу од 25. јануара 2007.године, када је изјавио да је њега на „Економији“ у почетку истукао „Зокс“, а да га није тукао на „Циглани“; као и да су њих на „Економији“ и „Циглани“ тукла и лица по именима Саво и Саша који су углавном били у друштву са „Пуфтом“.

Затим из исказа Матић Пера датог на главном претресу од 29.јануара 2008.године, којом приликом је изјавио да је он стицајем околности ухапсио групу Муслимана у планини и да је њих 12 лица предао стражи у селу Ораовица. Међу заробљеним Муслиманима препознао је лице по имену Исмет Ширак, који је био млад као и он, око 20 година.

Описана радња у тачки б)

Дана 12. маја 1992.године у просторију „Економије“, која је служила за клање стоке, ушао је оптужени Славковић Драган са Савић Гораном званим „Саво“, тражећи да им се јави лице по имену Буљубашић Абдулах. Када се Буљубашић Абдулах јавио, оптужени Славковић га започео испитивати са констатацијом: „Која си ти зверка, када ја морам да те испитујем“. У току испитивања оштећеног Буљубашића, оптужени Славковић га тукао ногама и рукама, наводно због тога што није био задовољан одговорима оштећеног. За време док оптужени Славковић туче Буљубашића, Савић Горан стоји наоружан у непосредној близини и обезбеђује оптуженог Славковића. У једном тренутку Савић примећује златан ланчић код оштећеног кога скида са његовог врата и одузима уз речи: „Ово ти више неће требати“.

Утврђено чињенично стање произилази посебно из следећих исказа:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Ф“ датог на главном претресу од 30. јануара 2007.године, где каже: (сиже изјаве)
Мислим да је „Бубица“ доведен 11. маја 1992.године и да су га тукли „Саво“ и „Торо“.

Затим из исказа:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Т“ датог на главном претресу од 29. јануара 2007.године, где каже:
Сећам се да је „Бубици“ ланац са врата скинуо и одузео „Саво“.

Затим из исказа:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „У“ датог на главном претресу од 29.06.2007.године, када је изјавио: (сиже изјаве)
После довођења „Бубице“ долази „Торо“ са „Савом“ и прозивају „Бубицу“. „Торо“ му каже: „Ти мора да си велика зверка кад ја морам да те испитујем“. „Торо“ је жестоко ногама и рукама претукао „Бубицу“. Удари га руком у горњи део тела, а он пада, „Торо“ онда га онда удари ногом и исправи, и више пута тако.

Поред њих стајао је „Саво“ и држао пумпарицу у рукама, и у једном тренутку са врата „Бубице“ „Саво“ скида и одузима златан ланац уз речи: „Ово ти више неће требати“.

Из исказа:

- сведока Гогић Милорада датог на главном претресу од 28. маја 2007.године, када је изјавио да је чуо за „Бубицу“ и да је чуо да су га убили људи Пиварског, да је он чувао жену „Бубичину“ Јасну две-три ноћи али не зна по чијем налогу.

Затим из исказа:

- сведока – оштећене Буљубашић Јасне дате на главном претресу од 25. априла 2006.године, из ког исказа се може закључити да су они тада у то време били на територији Зворника, да је овај, лишен слободе «Бубица».

Затим из исказа:

- сведока Лазаревић Сретена са главног претреса од 01. марта 2007.године, који каже да је у затвор Суда за прекршаје једног дана „Бубицу“ са „Економије“ довео „Марко Павловић“ и да га је истог дана и одвео из овог затвора. Овај сведок тврди да је разговарао са оштећеним Буљубашић Абдулахом звани „Бубица“ и да му се исти жалио да су га много претукли и мучили, а што је он могао и учити на оштећеном.

Затим из:

- делимичног признања оптуженог Славковић Драгана датог приликом суочења са оштећеним заштићеним сведоком „Ф“ на главном претресу од 30. јануара 2007.године када је на тврдњу овог сведока да јесте био на „Економији“ и тукао „Бубицу“ изјавио:

Цитирам: „Ја јесам на „Економији“ био једном и ударио сам „Бубици“ један шамар“.

Радња описана у тачки в):

Неутврђеног дана у напред наведеном периоду из просторије „Економије“ оптужени Кораћ Иван, заједно са лицем познатим по надимку „Пуфта“ ван просторије за клање стоке извео оштећеног заштићеног сведока „У“, затим га одвео у другу просторију на „Економији“, где му је наредио да напише своју изјаву, а за време писања изјаве лице по надимку „Пуфта“ у присуству оптуженог Кораћа оштећеног „буздованом“ туче по глави, на који начин оштећеног заштићеног сведока „У“ физички злостављају.

Утврђено чињенично стање произилази из исказа заштићеног оштећеног сведока „У“ датог на главном претресу од 29.06.2007.године, потврдивши у свему описану радњу у тачки в).

Описана радња у тачки г):

Дана 11. или можда 12. маја 1992.године, из просторије за клање стоке на „Економији“ оптужени Кораћ Иван изводи неколико оштећених цивила, а након што је са неколико неидентификованих лица са којима је дошао, прво наредио да сви оштећени скину одећу са горњег дела тела да би видео ко какву тетоважу на телу има. Тако прво изводи оштећеног Даутовић Енвера, након чега су чују ударци и јауци оштећеног, да би га оптужени Кораћ после извесног времена вратио у просторију за клање стоке. Затим је оптужени Кораћ у просторији за клање стоке тукао оштећеног Даутовић Несиба и потом га извео напоље говорећи му: „Сад си ти на реду, стари“. Након извођења оштећеног Несиба, поново се чују ударци и Несибови јауци, да би га у просторију вратио после извесног времена, при чему је Несиб у просторију упузао четвороношке. Након овога оптужени Кораћ из просторије за клање стоке изводи оштећеног заштићеног сведока под псеудонимом „Т“, кога је напољу више пута ударио са водоводном цеви снажно преко леђа, од којих удараца је оштећени „Т“ посртао и падао на земљу, а оптужени Кораћ га „исправљао“ ударцима ногом по горњем делу тела и на крају му када је овај пао потрбушке преко једног стабла, покушао угурати зашиљен колац у анални отвор.

На напред описани начин оптужени Кораћ је све тројици оштећених нанео бројне телесне повреде, од којих се оштећени „Т“ једва могао кретати, а оштећени Несиб од повреда убрзо умро, те тако и једно лице лишио живота а два физички мучио.

Утврђено чињенично стање произилази из следећих исказа:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Т“ датог на главном претресу од 29. јануара 2007.године. (сиже изјаве)

Дана 12. маја 1992.године на вратима се појавио „Зокс“ и тражио да оштећени Даутовић Енвер изађе напоље. Чим је Енвер изашао напоље чули су се тупи ударци и јауци Енвера. Након извесног времена Енвер улази унутра сав избезумљен и колута очима. За њим поново улази „Зокс“ и каже оштећеном Даутовић Несибу: „Стари, ти си на реду“. Изводи га напоље, чују се ударци и јауци Несиба и после извесног времена „Зокс“ убацује Несиба унутра јер овај није могао сам да се креће. Видео сам да су Несибу „очи беле“.

После Несиба „Зокс“ позива да ја изађем напоље. Обузео ме страх у толикој мери да сам просто био као мртав. „Зокс“ је у једној руци држао пиштољ-колт, а у другој водоводну цев на чијем крају је било „кољено“.

Када сам изведен, напољу сам видео једну гомилу трупаца на којима је седео „Војвода“ а то је исти онај човек који је седео испред кафане када су мене код моје куће ухапсили. Ту је, чини ми се, био

„Саша“, а ја верујем да је био и „Нишки“. Около су били стражари. „Зокс“ ми наређује да дигнем руке изнад главе, а „Војвода“ ме пита да му кажем ко је од Срба продавао оружје Муслиманима. У том тренутку ме је „Зокс“ ударио оном водоводном цеви преко леђа да сам ја одмах пао на земљу, а он ми наређује да устанем. Чим сам устао, опет ме је ударио преко леђа, а ја сам пао. Тако је то понављано више пута. Када сам у једном тренутку пао стомаком преко једног трупца, „Зокс“ ми покушао кроз панталоне у чмар угурати шиљати колац. У тој намери није успео, али је мене то јако заболело. На крају ме је вратио у просторију „Економије“.

Од задобијених батина оштећени Даутовић Несиб је умро.

Овог истог дана, а и другом приликом и други су тучени, мислим да је тада тучен и „Бубица“.

Ако неко из групе која дође не туче, он ту стоји наоружан као обезбеђење.

Затим из исказа:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „4“ датог на главном претресу од 25. јануара 2007.године, којом приликом је изјавио:

Цитирам: „Знам да смо нас петорица Дивичанаца ухваћени 04. маја 1992.године и одведени у „Стандард“ где смо били 4-5 дана, а потом смо пребачени на „Економију“.

Овај оштећени даље тврди: (сиже изјаве) Пре нас у клаоници за стоку било је већ 15 -20 цивила и сви су били претучени. Сећам се да су ту били доведени пре нас и лица под псеудонимима „Т“ и „Ф“. После нас доведен је „Бубица“.

Наредили су једног дана да се скинемо голи до паса и онда су нас сви тукли. Затим су оца сведока под псеудонимом извели напоље и ми чујемо како Несиб јечи. Тукли су нас водоводним цевима, држалама, кабловима али не знам појединачно ко је шта држао у рукама. Знам да је од батина Несиб умро.

Затим из исказа:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Ф“ датог на главном претресу од 30. јануара 2007.године, када је овај сведок изјавио да су по преласку у „Циглану“, долазила два милиционера и испитивали како је Даутовић Несиб страдао, па су и њега о томе питали а он није смео ништа рећи и упутио их је на Несибовог сина. Зна да ни Несибов син није смео рећи истину, већ да је изјавио да је Несиб умро природном смрти.

Сада ћу изнети оцену доказа и утврђено чињенично стање за почлињене злочине на **„Циглани“ у Зворнику, у периоду од 12. маја па до почетка јула 1992.године од стране оптужених Славковић Драгана званог „Торо“ и Кораћ Ивана званог „Зокс“**

Дана 12. маја 1992.године на пољопривредно добро „Економија“ дошла је једна група припадника територијалне одбране међу којима је сигурно био и Митровић Светислав звани „Нишки“, такође припадник територијалне одбране. „Нишки“ се иначе често налазио у јединици „Пиварског“. Том приликом из просторије за клање стоке на „Економији“ „Нишки“ је са теретним возилом предузећа „Циглана“ превезао у „Циглану“ један број затворених цивилних лица муслиманске националности, међу којима су сигурно били и оштећени: Реџић Мухамед, заштићени оштећени сведок «У», заштићени оштећени сведок «4», Коркутовић Кемал, Фазлић Есад, Буквић Бего, заштићени оштећени сведок «Бета», заштићени оштећени сведок «Т», Ширак Исмет, заштићени оштећени сведок «Ф», Авдиспахић Јусуф, Хусеиновић Мехо, Џихић Сефудин, Авдић Алмир и Авдић Сенаид.

Превожење затворених Муслимана са „Економије“ на „Циглану“ било је по захтеву директора „Циглане“ Милорада Јовића и одобрењу Привремене владе Зворника, са циљем да се одржи процес производње у „Циглани“, јер је био недостатак радника. Дакле, затворени цивили муслиманске националности са „Економије“ на „Циглану“ пребачени су на принудни рад, па је то и био један од разлога што нису сва затворена лица са „Економије“ преузета, посебно она која су била повређена и неспособна за рад.

У предузећу „Нови извор“ – погон „Циглана“ ангажовано је преко територијалне одбране и неколико њених припадника у својству чувара и обезбеђења Муслимана на принудном раду. Ту су били ангажовани и оптужени Славковић Драган звани „Торо“ и Кораћ Иван звани „Зокс“, као и лице по надимку „Пуфта“ и Ћилерџић Саша и Савић Горан. Сва ова лица била су у војној униформи и наоружани. Сви су били припадници јединице „Пиварског“ и сви су били родом из Краљева.

Муслимани на принудном раду на „Циглани“ задржани су све до почетка јула 1992. године.

Описана радња у тачки а):

У напред наведеном периоду, више пута, некада заједно а некада и самостално, оптужени Славковић и Кораћ у групи са Ћилерџић Сашом и Савић Гораном, те лицем познато по надимку „Пуфта“ нечовечно поступају према оштећеним Муслиманима на принудном раду у „Циглани“, тиме што су их у групама изводили и наређивали да за њихов рачун пљачкају напуштене куће муслиманских па и српских власника на подручју Зворника, па и пљачкање из својих сопствених кућа. Из кућа су одузимани ормари, телевизори, фрижидери и друга роба, која је потом пребацивана у Републику Србију. Пљачкање је текло тако што би оптужени или друга наведена лица ушли у напуштену кућу, одредили шта се из ње има одузети, а потом групи изведених цивилних лица из „Циглане“, наређивали да их изнесу из куће и натоваре на камион. За све то време оптужени су као и друга наведена лица стајали у близини наоружани и тиме тако спречавали евентуално бекство оштећених. Једне прилике опљачкана је и једна српска кућа, а у једном примеру изведени оштећени морао је опљачкати своју сопствену кућу, јер није смео било шта рећи оптуженима.

По мом мишљењу, законски израз „пљачкање имовине становништва“ подразумева и када се имовина становништва одузима без примене непосредне силе према њеним власницима, на пример, одузимање имовине из кућа чији власници су се склонили или су их из других разлога напустили, а без добровољно изражене намере да над њима више не желе власничко притежање, што је у овом конкретном случају пример.

Чињенично стање из тачке а) утврђено је из следећих исказа:

- исказа заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „Ф“ датог на главном претресу од 30. јануара 2007. године, где каже:

Нишког упознајем на „Циглани“.

На „Циглани“ су били и чувари фабрички, од пре рата.

У пљачкама на „Циглани“ предњачили су Краљевчани. Камioni са одузетим стварима су ишли у „Циглану“ где се дотоварала или, пак, одтоварала роба „Циглане“, а потом је камион ишао даље.

И мене су водили у пљачке. Ишао сам два пута са Драганом „Тором“. Са мном је оба пута био и заштићени оштећени сведок под псеудонимом „У“ и још неколико других цивила Муслимана из „Циглане“.

Када би опљачкану робу складиштили у „Циглани“, како то кажу оптужени, онда би магацин морао бити величине фудбалског игралишта.

Знам да је са „Тором“ у пљачке повремено ишао и „Зокс“.
Ја сам ишао у пљачке само муслиманских кућа.

Затим из исказа:

- заштићеног сведока „Т“ датог на главном претресу од 29. јануара 2007. године.

Ја сам вођен у пљачке напуштених кућа од стране „Тора“ и „Зокса“. У пљачкама сам био и са „Савом“, највише са „Тором“, „Пуфтом“ и „Зоксом“. Ствари су теране за Србију пошто су у „Циглани“ камуфлиране.

Краљевачка група је у „Циглани“ била све до 01. јула 1992. године, а сменили су је потом Лозничани.

Затим из исказа:

- заштићеног сведока под псеудонимом „4“ датог на главном претресу од 25. јануара 2007. године. (сиже изјаве)

Ја сам ишао више пута у пљачке за „Тора“ и „Зокса“ и у град и у село. Углавном се узимала бела техника из муслиманских кућа. Робу утоваримо у средину товарног сандука, а потом у „Циглани“ околу натоваримо цреп, циглу и тако камуфлирано се терало за Србију. Једне прилике њима сам уносио ствари у кућу где су заједно становали у Зворнику.

Једне прилике у Козлуку пљачкали смо ствари и из српске куће.

Затим из исказа:

- заштићеног сведока „У“ датог на главном претресу од 29.06.2007. године. (сиже изјаве)

Из „Циглане“ смо ишли у пљачке најмање једном дневно, а некада се дешавало и више пута у току дана. Ја сам највише ишао са „Тором“. Једном смо опљачкали неко уље, па је „Торо“ то продао неком лицу на пумпи у Босни, али роба је највише терана за Србију.

У 80% пљачки ишао је и „Зокс“. Видео сам када је једне прилике „Торо“ бројао паре „Зоксу“ уз опаску „момак зна посао“.

Иначе, у камионима којима је превожена опљачкана роба, била је сакривена црепом а и циглом.

Иначе за „Зокса“ сам био у пљачки са сведоком под псеудонимом „4“ и још двојицом из своје рођене куће.

Из исказа:

- сведока Давидовић Милорада датог на главном претресу 26.12.2007. године, који је том приликом изјавио да је учествовао у

хапшењу припадника јединица „Жуте осе“, „Пиварског“ и „Нишког“ у Зворнику. У овој акцији, тврди сведок, да су запленили већи број камиона натоварених опљачканом робом, спремним да иду за Србију. Том приликом су припадницима ових јединица одузели и потврде за робу и гориво које им је издао „Марко Павловић“ „јер другачије не би могли прећи у Србију“.

Одузета роба била је на камионима у „Циглани“, а по врсти то су били ормари, фрижидери, телевизори.

Затим из:

- делимичног признања оптуженог Славковић Драгана када је при суочењу са сведоком под псеудонимом „Ф“ на главном претресу од 30. јануара 2007.године изјавио да: „Јесам водио овог сведока за ствари. Водио сам по четири, пет затворених лица“.

На напред наведени начин оптужени су кршили правила из члана 3. став 1. тачка 1. под ц) IV Женевске Конвенције и правила из чл. 4. ст.1. и 2. тач. е) и г) Протокола II.

Описана радња **под б)**:

Један инкриминисани догађај који се збио крајем маја или почетком јуна 1992. године у кругу „Циглане“, учинио је оптужени Кораћ Иван. Том приликом оптужени Кораћ је злостављао и психички мучио све оштећене Муслимане на принудном раду, створивши код њих озбиљан страх за живот и телесни интегритет, тиме што је наредио да сви легну на земљу, па када су они то учинили, оптужени је из пиштоља пуцао поред њихових тела и глава. У једном тренутку, оштећеном Коркутовић Кемалу, оптужени наређује да устане, након чега му из пиштоља нишани и пуца поред главе, због чега је оштећени плакао и молио да га не убије, а од претераног страха извршио и нужду у одећу.

Чињенично стање из тачке **б)** утврђено је из исказа сведока:

- заштићеног сведока под псеудонимом „Ф“ датог на главном претресу од 30. јануара 2007.године, који је у свему потврдио наводе у вези са понашањем оптуженог Кораћа када је злостављао и психички мучио Муслимане на „Циглани“ пуцајући поред њихових тела и глава. Том приликом било је присутно око десетак Муслимана.

Затим:

- заштићеног сведока „4“ датог на главном претресу од 25. јануара 2007.године: (сиже изјаве)

На „Циглану“, једне прилике долази изнервиран „Зокс“ и наређује нам да полежемо по земљи, а он је потом пуцао поред нас из пиштоља. Та тортуре је трајала око 15 минута.

Затим из исказа:

- сведока под псеудонимом „У“ датог на главном претресу од 29.06.2007.године, којом приликом је изјавио да је на „Циглани“ дошао „Зокс“ и пуцао из колта на следећи начин - прво је наредио да легнемо на земљу, а онда пуцао између нас. Једном је наредио да устане, онда више пута нишанио и пуцао према њему. Није га погодио. Од страха се тај човек упишао у гаће и панталоне.

Затим на основу:

- признања оптуженог Кораћ Ивана датог на главном претресу приликом суочавања са сведоком „4“ дана 25. јануара 2007.године када је рекао:

Цитирам: „Долазио сам више пута на „Циглану“. Јесам пуцао али изнад глава ових лица. Нисам узимао ствари из напуштених кућа, ја сам тада био у Дрињачи“.

Описана радња у тачки в):

Неутврђеног дана, највероватније је то била друга половина маја или друга половина јуна 1992. године, када је оптужени Славковић нечовечно поступао према оштећеном заштићеном сведоку „У“, тиме што је извршио претрес одеће овог оштећеног, у његовој јакни пронашао, одузео и присвојио једну сребрну наруквицу, а потом распарао сву поставу јакне тражећи евентуално и друге скривене предмете и новац.

На напред наведени начин оптужени је кршио правила из чл. 3. ст.1. тач.1. под ц) IV Женевске Конвенције и правила из чл. 4. ст.1. и 2. тач. е) и г) Протокола II.

Чињенично стање из тачке в) утврђено је из исказа сведока:

- заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „У“ датог на главном претресу 29.06.2007.године, када је изјавио да је једне прилике оптужени Славковић вршио претрес његове одеће у којој је

нашао скривену сребрну наруквицу коју је присвојио, да би, затим, распарао сву поставу јакне мислећи да је у постави сакривен новац.

Овај оштећени сведок тврди да је од сведока под псеудонимом „4“ добио сребрну наруквицу коју је овом сведоку дао „Бубица“, а коју му је у „Циглани“ „Торо“ одузео.

Поштовано веће,

Оптуженима сам појединачно за сваки догађај у самом опису радње дао и опис противправног понашања по међународном праву и опис радње бића кривичног дела по домаћем праву – Кривичном закону СФРЈ. Сматрам да је дати опис бланкентне диспозиције из међународног права који се налази у IV Женевској Конвенцији и Допунском Протоколу II, којим је одређено понашање забрањено, те дати опис радње конкретног кривичног дела из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, довољно јасан и прегледан, те да нема потребе да се у завршној речи тиме детаљније бавим, осим појашњења које ћу изнети у вези са употребљеним изразом и појмом „психичко мучење“ у тачкама 1.а), 2.а), 2.б), 2.в), 2.г), 3., 5., А.г), Б.б).

Појединачно наведени докази за сваку радњу нису и једини докази на којима је утемељена оптужба, као што се могло видети из стилизације употребљених израза и реченица. Овде ћу навести и још један број доказа који су потпуно поуздани да у сагласној оцени чврсто потврде оптужбу.

Сведок Станковић Милан на главном претресу од 07.07.2006.године изјавио је да је видео повређене из Дома културе у Челопеку када је био у затвору у Зворнику где је као службено лице испитивао извршени злочин у Дому културе у Челопеку.

Бајић Ацо, стражар у Дому културе у Челопеку, на главном претресу од 28. марта 2007.године, и поред избегавања да каже све што зна, ипак изјави: „Знам да су Муслимани у Дому културе у Челопеку малтретирани и убијани“.

Радић Стево, возач, на главном претресу од 26.09.2007.године изјавио је да је једне прилике био позван од лица по имену „Пиварски“ и „Тора“ те још једног лица за кога не може да се сети како се зове да оду до Дома културе у Челопеку, као и да се код Дома културе у Челопеку нешто десило због чега је „Пиварски“ псовао „Тора“. Овај сведок је у суду показао на оптуженог Кораћ Ивана и устврдио: „Мислим да је ово тај „Зокс“, о коме је у претходном контексту сведочио.

Сведок Богдановић Симо на главном претресу од 27.09.2007.године каже да је заједно са „Лоповом“, дакле под овим надимком, дошао у Зворник и био у истој јединици, затим да је „Лопов“ остао у Зворнику када је он отишао за Дубницу. Сведок Богдановић каже да познаје и „Босанца“ и да је и он био у истој јединици и да су њега затекли у Зворнику када су први пут дошли он и „Лопов“ са још око двадесетак добровољаца као и да је „Босанац“ остао у Зворнику када је он отишао за Дубницу.

Сведок Богдановић тврди да су били под командом територијалне одбране и да су од њих примали плату, а у суду је препознао оптуженог Филиповић Синишу и Драгићевић Драгутина као „Лопова“ и „Босанца“.

Сведок Матић Зоран на главном претресу од 27.11.2007.године, каже да је Филиповић Синиша звани „Лопов“ био са њима у истој јединици - „Жуте осе“, да познаје Драгићевић Драгутина званог „Босанац“, за кога није сигуран да ли је он био у њиховој јединици или „се само са нашим дружио“, како он то каже. Ову двојицу оптужених препознао је у суду.

Сведок Матић познаје и „Зокса“, зна да је он био код „Нишког“.

Сведок Вуковић Мирослав звани „Војвода Челе“ на главном претресу од 28. маја 2007.године потврђује да је он био координатор одласка добровољаца из Србије у Зворник почетком 1992.године, а предводник те групе је био Стојан Пиварски.

Такође овај сведок изјављује да је Привремена влада Зворника, преко територијалне одбране, свима плаћала, па и њему, мада он није био све време у Зворнику. Плате су добијали, каже он, „Торо“, „Зокс“, „Саша“, „Пиварски“.

Пиварски је извршавао сва наређења која му је издавао „Марко Павловић“. „Торо“ је био код Пиварског. Нишки се прикључивао Пиварском. „Пуфта“ је био у јединици Пиварског. Сви су били при територијалној одбрани, наоружани и носили су ножеве.

Дана 17. маја 1992.године сви смо добили потврде да нисмо учествовали у злочинима које су потписали „Марко Павловић“ и Брана Грујић, а потврда је оверена и печатом.

Према списковима плата за одређене месеце или периоде (април, мај) утврђује се да су оптужени били припадници одређених јединица у саставу територијалне одбране у Зворнику. Од територијалне одбране су добијали сву логистичку подршку: муницију, храну и др. Саслушани сведоци из састава јединице „Жуте осе“ и „Пиварског“, којима су припадали и оптужени указивано је да су плате

примали од територијалне одбране али и да су им плате за неке месеце и закинули.

Нема сумње да су оптужени готово све време од доласка у априлу месецу 1992.године па до њиховог хапшења, боравили на подручју Зворника у саставу напред наведених јединица територијалне одбране. Оптужени су само за кратко време одлазили са овог подручја и на исто се поново враћали.

Према писменим доказима који се односе на ексхумације, идентификације пронађених лешева у масовним гробницама, утврђени су идентитети за оне жртве које су по имену наведене и у оптужници. Сама чињеница да су посмртни остаци жртава пронађени у масовним гробницама на местима „Црном врху“, „Рамином гробу“ и „Снагову“ те да се ради, на пример, гробница „Црни врх“ - секундарног типа, што само по себи довољно указује и потврђује да су жртве страдале у неком злочину, те да се злочин желео прикрити.

Тешкоће тужиоцу су у немогућности да све заиста учињене радње ставе на терет неком од оптужених. Због тога сам оптуженима ставио на терет у измењеној и прецизираној оптужници само оне радње за које постоји сагласност највећег броја оштећених да су учињене од тачно одређеног оптуженог према некоме од оштећених, којом приликом је у највећем броју примера идентификован и оштећени по имену. Време када су се појединачне радње тачно догодиле није било могуће поузданије утврдити, што, по мом мишљењу, не утиче на прихватљивост и поузданост овако утврђеног чињеничног стања.

Одлучне чињенице и докази којима се оне утврђују навео сам за сваку појединачну радњу која представља и радњу извршења кривичног дела.

Изведени докази су међусобно сагласни и не противурече утврђеним одлучним чињеницама. Искази оштећених су потресна казивања о ономе што су преживели. Нема сумње да су оштећени доживели и преживели тешке трауме, како физичких тако и психичких болова. Њихова сведочења су у битноме иста. Она се разликују у неким детаљима, где објективно није се могло све видети: ко је све од оптужених, када, чиме и које радње предузимао. Њихова казивања су потпуно поуздана да догађај који се описује, заиста и збио.

Појединачно наведени докази којима су утврђене одлучне чињенице, по мом дубоком уверењу, су потпуно поуздани, правно прихватљиви и истинити и на њима се може засновати судска одлука.

Дакле, може се засновати осуђујућа пресуда за све оптужене, на коју врсту пресуде пледирам.

Разлике у казивањима оштећених – жртава ратног злочина, оценио бих разумљивим, а сам садржај исказа о чину о коме су сведочили, поузданим за закључак да је сведочење ових сведока веродостојно и истинито.

Овакву оцену заснивам на више убедљивих и потпуно утврђених чињеница.

Оштећени су као цивили, само муслиманске националности, били дужи период заточени у Дому културе у Челопеку. На самом почетку заточења, од оштећених су одузети вредни предмети, а међу њима и лична документа и сатови...

Затворени цивили били су исте вере и нације, сви житељи села Дивич у Зворнику, међу њих 162 сународника из истог места био је и велики број блиских сродника: очева и синова, рођене браће, браће од стричева и браће од ујака, стричева и синоваца, ујака и сестрића и сви потом жртве једне неодговорне групе припадника јединица територијалне одбране Зворника, друге нације и вере. Само ове чињенице о блиском сродству и о различитости вере и нације биле су довољне да код оштећених створе страх за живот и телесни интегритет.

Ако оптужени оштећенима никада нису дошли да би им указали у било ком обиму и начину хумани гест, на пример, почев од давања воде за пиће, одеће, једне цигарете, хране, ако неког оштећеног, оптужени изведу из Дома културе у Челопеку, па се потом чују јауци и пуцњи, ако некога од оштећених одведу да истовари лешеве па га потом не врате, ако се то дешава твом сину, твоме оцу, твоме даицићу, ако такво понашање нико не спречава, ако се нема коме пожалити, ако се повређенима не указује медицинска помоћ, а све то тако јесте, тако се догодило, онда је заиста реч о психичком мучењу.

Са оваквим, готово свакодневним дешавањима у Дому културе у Челопеку, страх за живот и телесни интегритет оштећених појачао се, рекао бих, до нивоа озбиљног и прекомерно подношљивог једном људском бићу. Дакле, он је у мери и по интезитету како га познаје одредба из чл.3. ст.1. тач.1.а) IV Женевске Конвенције, одредба чл.4. ст.1. и 2. тач.а) Допунског протокола II и у „мучењу“ – појму описане алтернативно постављене радње извршења кривичног дела из чл.142. ст.1. КЗ СФРЈ.

Какав страх су имали оштећени – жртве овог ратног злочина, описивали су својим речима сви оштећени, а ја ћу цитирати једну реченицу заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „3“ са главног претреса од 06. и 07.07.2006.године:

„Нико нама нејавља када они долазе, чујеш шкрипу гума, чујеш како улазе, отвара се ланац. То је страх, људи су од страха, кад се чује ланац, главом о зид ударали, беже, да може зид би главом пробио и у њега се сакрио“.

Затим једну реченицу заштићеног оштећеног сведока под псеудонимом „У“ са главног претреса од 29.06.2007.године:

„Мене су толико тукли да имам и данас трајне последице. Када бих још једанпут морао да преживим оно што сам преживео, ја бих се радије убио“, или једну реченицу заштићеног оштећеног сведока чији идентитет намерно нећу навести јер се садржај његове изјаве у суштини односи и на изјаве других оштећених који нису умели овако да се изразе:

„Када ми је рекао да сам ја на реду, оборио ме на под и почео клати, нисам се могао померити, нисам могао пружити никакав отпор, био сам мртав“.

Сви учесници овог кривичног поступка били смо и небројано пута сведоци да су оштећени током сведочења доживљавали емоционалне шокове због чега смо морали прекидати главни претрес да би се прибравили, одморили, па потом сведочили.

У свим овим казивањима оштећених, за радње кривичног дела, навео сам већи број сагласних исказа сведока о суштини догађања, о сагласности исказа у појединостима тамо где су она и била таква.

Није могуће очекивати да сведоци – оштећени, без сата, без календара, у дужем периоду свакодневног малтретирања, после 15 година од догађања, успеју да сви, потпуно сагласно опишу изглед сваког од извршиоца, кажу тачно ко је коме, када и шта учинио. То једноставно није реално од њих очекивати. Неко је запамтио више, а неко мање. Неко има дара да опише шта је видео, а неко нема речи да се изрази. Интелектуалне разлике су реалност, као и образовање, природа и томе слично.

Тамо где су се разлике у казивањима оштећених односиле на сумњу да ли се догађај збио или не, или, да ли је неко од овде оптужених, у њему учествовао или не, као инкриминисани догађај, није ни нашао место у оптужници. Са тих разлога свака описана радња из оптужнице у завршној речи има наведене доказе који је потврђују.

Поштовано веће,

Чврсто верујем да су изведени докази несумњиво потврдили сваку од радњи из оптужнице и да оне нису доведене у сумњу ни изнетим одбранама оптужених које оцењујем на следећи начин.

Сви оптужени су се започели бранити ћутањем, при ком модалитету одбране до краја главног претреса остао је само оптужени Драгићевић Драгутин.

Оптужени Кораћ Иван, Славковић Драган и Филиповић Синиша променили су моделитет одбране, на овај или онај начин, негирањем било какве везе са радњама ратног злочина који им је стављен оптужницом на терет.

Оптужени Кораћ Иван у својој одбрани је тврдио да он нема надимак „Зокс“, затим да он није тај „Зокс“ кога помињу сведоци и оштећени, да у критичном времену није био у Зворнику већ на свадби у Краљеву, да је био у то време рањен и томе слично.

Оптужени Славковић Драган се на главном претресу више пута заклињао, па и у децу, да он те радње које су му стављене на терет не би урадио, да није био на лицу места, а да јесте, покушао би да их спречи.

Оптужени Филиповић Синиша у својој одбрани углавном негира било какву везу са било којом радњом кривичног дела која му је стављена на терет.

Што се тиче одбране оптуженог Кораћа, она је неоснована. Изведени докази о његовом рањавању показују да се радило о лакшој рани која није тражила више од амбулантног збрињавања повреде. Саслушани сведоци о његовом боравку на свадби у Краљеву код свог рођака нису могли искључити боравак оптуженог у критичном периоду на подручју Зворника. Са друге стране, овог оптуженог више оштећених је препознало као лице – извршилац описаних радњи из оптужнице. Притиснут доказима, оптужени Кораћ је признао да је носио пиштољ – колт са дугом цеви док је боравио у Зворнику, да је долазио на „Циглану“ и да јесте извршио радњу описану под Б.б), да му је долазио брат у посету, а коју чињеницу су износили оштећени у својим казивањима и у исто време, његовог брата нису везивали ама ни за једну баш незакониту радњу.

Што се тиче радње кривичног дела „пљачкање имовине становништва“, оптужени Кораћ тврди да је у њој учествовао само толико, колико је било потребно да опреми свој стан у Зворнику.

Оптужени Славковић Драган је, током трајања главног претреса и извођења доказа, „попуштао“ у својој одбрани од тврдње да, на пример, уопште није улазио у Дом културе у Челопеку, затим да је ушао само једном, па је потом дозволио да је ушао два пута, а на крају смо стигли да је ушао можда три – четири пута. Овај оптужени је такође тврдио да он није водио Муслимане са принудног рада у „Циглани“ у сопствене пљачке, већ да је за то имао овлашћење из општине, да се роба у „Циглани“ припремала за избеглице које долазе на ово подручје и смештају се у напуштене куће.

Оптуженог Славковић Драгана званог „Торо“, више оштећених, препознало је као извршиоца и лице које су звали „Торо“, „мајор Торо“, лице са белим опасачима и лице у маскирној униформи.

Наравно, и ова одбрана је неоснована, јер према изведеним доказима показује се као неистинита и срачуната на избегавање кривичне одговорности.

Потврда коју сам приложио а односи се на радњу која је оптуженом Славковићу стављена на терет, као пљачкање имовине становништва, не искључује његову кривичну одговорност, јер улажење у куће нико ничим не би могао дозволити, па ни тадашњи Стево Радић, министар за финансије, а потврда се иначе односила да роба која је скупљена се прода, па да се средства од тога уплате на буџет општине и на такав начин су, дакле, финансиране потребе овај у том ратном периоду које су стајале на терет тог финансијског органа.

Изведени докази који потврђују да је оптужени Филиповић Сениша учествовао као извршилац у описаним незаконитим радњама учињеним према оштећенима у Дому културе у Челопеку, његовом одбраном нису доведени у сумњу. Његов боравак у Зворнику потврдили су многи сведоци, његов надимак „Лопов“ такође.

Оптуженог Филиповић Сенишу званог „Лопов“, као извршиоца кривичног дела из Дома културе у Челопеку препознало је више оштећених затворених цивила из овог Дома.

И поред чињенице што се оптужени Драгићевић Драгутин бранио ћутањем, пажљиво су предлагани и извођени докази који овом оптуженом иду и на терет и у корист. Њихова сагласна оцена указује да је овај оптужени извршилац кривичног дела које му је стављено на

терет у описаним радњама ове оптужнице. И овог оптуженог су оштећени из Дома културе у Челопеку препознали као једног од извршиоца незаконитих радњи под надимком „Босанац“.

Поштовано веће,

Ради правилне оцене исказа оштећених и сведока, довољно је указати на казивање заштићеног оштећеног сведока „1“ који је рекао: „Не могу догађаје временски да повежем, јер нисам имао ни сата, ни календара, нисам знао више када је дан, када је мрак, а знало се и кад ме удари да будем у несвести, значи нисмо имали ништа са чиме би се могли оријентисати“.

Казивања оштећених треба обавезно ценити, по мом мишљењу, уз чињеницу да се није десило ниједно, буквално ни један једини пут, да су оптужени ушли у Дом културе у Челопеку да затвореним цивилима муслиманске националности „пруже“ било шта друго осим одузимања новца и ствари од вредности, туче, повређивања, злостављања, понижавања и већег броја убистава. То се није десило ни у просторији за клање стоке на пољопривредном добру „Економија“.

Принудни рад цивилних лица муслиманске националности на „Циглани“ треба условно посматрати као место и период где су недела оптужени мање чинили. Међутим, и ту има убистава и телесних повређивања, психичких и физичких мучења и злостављања, те нечовечног поступања, које су делимично у овој оптужници овим оптуженима стављени на терет, а у другој оптужници против друга два лица, Ћилерџић Саше и Савић Горана у раздвојеном поступку, овима стављени на терет.

У току трајања главног претреса оптужени су били прегледани од стране лекара одговарајуће специјалности који нису нашли да постоји било каква сумња у погледу урачунљивости сваког од оптужених, нити да је воља и свест била компромитована ма у ком обиму.

Оптужени су били свесни својих предузетих радњи које представљају кривично дело и хтели су њихова извршења, које стање воље и свести сваког од оптужених, чини облик виности – директни умишљај.

Због свега изложеног, сматрајући несумњиво доказаним све радње које су стављене на терет сваком од оптужених, предлажем да их суд огласи кривима, осуди на казне по закону као и да их обавезе да плате трошкове кривичног поступка.

Приликом изрицања врсте и одмеравања висине казне предлажем да се као отежавајуће околности посебно цене: начин извршења кривичног дела, број радњи кривичног дела, број смртно страдалих и број на други начин оштећених – жртава извршеног ратног злочина.

Приликом одмеравања висине затворске казне сваком од оптужених налазим за неопходно да апострофирам смртно страдале и оне оптужене којима се њихова смрт ставља у кривицу и то:

Оптуженом Славковић Драгану звани „Торо“ и оптуженом Кораћ Ивану звани „Зокс“ стављене су у кривицу непосредне радње за проузроковање смрти: Хаџиавдић Хусеина, Хаџиавдић Нурије и Тухчић Ејуба, а саизвршилачке радње за проузроковање смрти Тухчић Абдулазиза, Хаџиавдић Салиха, Атлић Алију, Бикић Шабана, Бикић Дамира, Пезеровић Заима, Атлић Хасана, Капиџић Сакиба и Куршумовић Химза, сви смртно страдали у Дому културе у Челопеку; те и оптуженом Кораћ Ивану радњу за проузроковање смрти Даутовић Несиба, смртном страдалом на пољопривредном добру „Економија“.

Од олакшавајућих околности на страни оптужених треба, по мом мишљењу, ценити њихову старосну доб у време извршења кривичног дела и то:

За оптуженог Филиповић Синишу да је у време извршења кривичног дела имао нешто више од 18 година;

За оптуженог Кораћ Ивана да је у време извршења кривичног дела имао нешто више од 20 година;

те да се, дакле, ради о категорији млађе пунолетних лица, који у време извршења кривичног дела нису имали навршену 21 годину.

За оптуженог Драгићевић Драгутина да се радило о млађем човеку, са навршене 24 године.

Хвала лепо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала, сада ћемо направити једну паузу, па ћемо наставити.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

ОДРЕЂУЈЕ СЕ пауза у трајању од 30 минута.

АДВ. МИЛОМИР ШАЛИЋ: Могу нешто да питам пре паузе, судија? Да ли планирате данас да се заврши све завршне речи, ево због чега питам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не зависи од мене.

АДВ. МИРОСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ: Ево због чега питам, због обавеза које имам бих морао да изађем, а хтео бих да се моја завршна реч не преда писмено, него да је изнесем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Па, и не можете писмено да предате.

АДВ. МИРОСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ: Па бих молио да то буде сутра, што се мене тиче.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нема проблема.

АДВ. МИРОСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ: А замењиваће ме Ђокић у даљем току претреса. Хвала.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се након паузе, главни претрес НАСТАВИ у 13 часова.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите, пуномоћник оштећених.

АДВ. ДРАГОЉУБ ТОДОРОВИЋ: Ја морам прво да кажем да је ово један врло специфичан, врло специфичан и карактеристичан предмет, по многим својим карактеристикама и ту се слажем са јавним тужиоцем. Пре свега, ово је по мом мишљењу најсложенији предмет ратних злочина од десетак, петнаест, колико се судило на територији Југославије. Друго, ово је први предмет који је упућен од Хашког трибунала. Треће, овде су извођени докази по правилима аглосаксонског, континенталног и неког мешовитог система. Четврто, овде су извођени докази у суду, у судском спису суд има право да цени доказе, прибављене од међународних правних институција друге државе и домаћег правосуђа.

Ту постоје изјаве које су дате хашким истражитељима, дате Државном тужилаштву Босне и Херцеговине, Тужилаштву Дистрикта Брчко, Кантоналном тужилаштву Тузле, истражном судији Већа за ратне злочине у Београду. У овом предмету је једна, по мом мишљењу, исто тако позитивна страна та што нема сведока сарадника.

Онда имајући све ово у виду што сам рекао, а највећа специфичност овог предмета је, ја то морам да кажем зато што тако мислим и то нећу само да кажем у судници, него и на другом месту, да у оваквом двоипогодишњем суђењу, на овако различит начин прибављеним доказима, овако, како бих рекао, сложеним чињеничним и правним, низу сложених чињеничних и правних питања, једино је могло да се суди на начин на који је ово веће судило. Ја сматрам да је то најбоље суђење коме сам ја до сада присуствовао и сматрам да је све време до јуче, било отворено, да су сва питања била отворена, да је свако могао да каже шта год хоће, чак је било инсистирања од стране суда да се да што више доказе, да се што више изјасни, да се што више, начин испитивања овог већа је такође битно допринео да се дође до истине. Ја ћу у складу са мојим овлашћењем, да укажем на доказе, ја нећу да анализирам доказе, ја ћу да укажем на доказе. Тужилац је, и да имам право и да могу, ја то не бих урадио, пошто је тужилац детаљно анализирао доказе. Ја ћу само да појачам тај, да појачам мој став, моју оцену доказа који су битни у овом поступку. И због тога кажем, да није председник већа и чланови већа, да није суђење вођено на начин како је вођено, а врло је специфично вођено у односу на све до сада, ми знамо да суђења трају, да се обављају рутински, чиновнички, да се доказује оптужница, да се доста лаички, да кажем, имамо много примера разних суђења. На срећу, ово суђење није било такво, ово је суђење било на највишем могућем нивоу и због тога ја сада и могу да нешто кажем, да оценим неке доказе. Дакле, овде смо имали више врста доказа – имали смо саслушање оштећених који су углавном грађани муслиманске националности. Имали смо саслушање полицајца, командира, стражара, начелника, руководиоца ових, како се зове, комуналних служби и разних других служби у Зворнику, аутопревозника, возача, техничких секретара, секретарица и тако даље, то је друга врста и трећу врсту доказа које смо имали, то су препознавања, то су материјални докази, папири из којих се види ангажман аутобуса, ангажман за храну и них других ствари. Е сада, када упоредимо те исказе, када упоредимо исказе сведока једних и других, дакле ових полицајца, командира станица, стражара, начелника, функционера, возача, добровољаца, директора и тако даље и исказе оштећених, у свим битним детаљима, чак у детаљ се слажу, сем у оном питању ко је кога убио и ко је кога малтретирао на неки начин. Ето то ови сведоци, ова група сведока са ове друге стране, се о томе не изјашњава. А то, та чињеница да се све остало, све остало, рецимо, узмимо конкретно једну чињеницу која је онако, да

не буде значајна, али сви ови са стране Владе, кажу да су тих дана када су дошли у Челопек, у Дом културе, нису имали хране, а то кажу и ови оштећени. Дакле, то је једна врло значајна подударност која указује да се овима мора веровати и оно друго што кажу.

Даље, имамо детаљ око тог одузимања новца, драгоцености и тако даље. Имамо исказ техничког секретара, начелника штаба територијалне одбране Бранка Поповића, који каже да је донето њему у општину, да му је донето у његову канцеларију, да је донета кутија са тим разним драгоценостима и да је он питао Поповића, шта ће са тим да ради, да је он рекао да то иде даље у општину. А из тога даље произлази да су тачни сви ови искази свих ових оштећених који су оштећени у том пљачкању, отимању, тражењу новца и тако даље.

Даље има овде нешто што се не може никако прећи преко тога, то су ова препознавања у складу са ЗКП-ом, која су обављена у Централном затвору, где има пет лица, где су сведоци «Један» и «Два» препознали оптуженог Славковића. Дакле, то немамо ситуације како су пребачени у Батковић, како су пребачени до првог, у град, како су из града пребачени у, како су из града пребачени у овај Челопек, ко је водио ту колону, то се све потпуно слаже. Дакле, нема ниједног спорног детаља у том погледу.

То сам све набројао да бих, на то сам указао и имамо још једну врсту тих доказа, а то је да је оптужени Славковић врло често мењао своју одбрану под притиском исказа оштећених и других сведока, он је говорио да је имао пиштољ, што је негирао било какву везу на почетку са Хаџић Изетом, да је пиштољ случајно опалио и тако даље, а оптужница га оптужује да је пуцао у колена Хаџићу. Овде никаквих нема дилема око «Циглане», око «Економије», око ношења тих ствари, око њиховог камуфлирања, о томе су и ова друга врста сведока сведочила и Мића Давидовић и многи други. Дакле, нема уопште ниједног спорног детаља који се тиче «Економије», чак се зна да је тог Исмета Чирака ко га је убио и тако даље.

Дакле, то је један, ми нисмо, савремени суд није у ситуацији да броји доказе, па да каже, овде има три доказа, овде имамо четири, овде имамо пет, овде шест, не, важан је квалитет, а не квантитет доказа, а квалитет доказа ових, исказа оштећених, само тројицу, «Један», «Два» и «Три», да набројим, је изузетан. Дакле, имајући у виду и када је прошло петнаест година од тога, имајући у виду њихово поклапање са исказима сведока друге стране, о стварима које нису кривично дело и имајући у виду њихово препознавање и овде и на фотографијама и у ЦЗ-у, што је најважније, а ова двојица су препознали Славковића. Дакле, мислим да нема ниједног разлога, да нема ниједне, ни промила сумње у исказе сведока «Један», «Два» и «Три», када се тиче Челопека.

Врло добро је јавни тужилац образложио рецимо једна ствар која заслужује да се мало детаљније анализира, а то је тај крвави Бајрам,

када је Репић, Вучковић, убио тамо колико људи и када су обављене те, вршене разне баханалије, иживљавања, орални тај секс међу сродницима и тако даље. Дакле, поставља се питање, да ли могу да одговарају за то и оптужени Славковић, за кога се, Славковић «Торо» и Кораћ звани «Зокс», за које је несумњиво да су били наоружани и у униформи у то време у тој сали.

Тужилац је рекао да су они као такви, као наоружани, као људи у униформи, као људи који су дошли са њима, као људи иначе се знају, су обезбеђивали и омогућавали овима да раде све то што раде и да је тај умишљај јединствен, поготово имајући у виду шта су радили пре и после тога. Ту нема никакве дилеме да они могу, да они могу да одговарају и за оно за шта им је, што им је тужилац ставио на терет, а то је овај злочин за Бајрам, у ноћи између 10. и 11. или 09. и 10., сада то не знам тачно.

Дакле, сматрам да је ова оптужница, коју је јавни тужилац прецизирао и коју је 26., која носи датум 26.05.2008. године, у потпуности доказана и то вишеструко доказана, и то у врло отежаним условима суђења након петнаест година суђења у мешовитој средини, где је једна нација и вера уништавала другу, где су сведоци били, сведоци су били и једни и други, где немамо неке филмске записе, где немамо овај сведоке сараднике и тако даље, али сматрам да се изјаве оштећених на којима се темељи ова оптужница, не могу никако довести у питање, да су оне вишеструко потврђене и убедљивошћу њиховог казивања, убедљивошћу овај, поклапањем са исказима других сведока и са материјалним доказима, као и препознавање и овим делимичним признавањима касније окривљеног Славковића.

Сматрам да су ови искази на овом претресу врло квалитетни, да су врло опширни и да инсистирају на детаљима, да су више пута понављана питања, да су упозорени на све радње и дате исказе и сматрам да се ту, на тим главним претресима које је тужилац одређене и цитирао, да се потпуно искристалисала права истина и кажем Вам да је то сав тај претходни материјал, све оно што сам поменуо, и међународне судове страних држава, да је то све дебело и чак и по неколико пута претресано на главном претресу и сматрам да то такође указује на то да ови људи који су мучени, који су били терани да буду окренути леђима у одређеном тренутку, који су били у тренуцима, тужилац је то рекао, онесвешћени, па нису могли сетити се сваког детаља, да се све то мора узети у обзир, дакле, прво претњом, каже, хоће да те убије, па пуцање изнад главе, па извођење напоље, па изведе другога да види како су они убијени, е сада ми од њега очекујемо да он буде потпуно прецизан за људе које, е па то би било превише, али да није суђено овако како је суђено, можда би имали неку дилему. А ја сам све то прочитао те исказе, те транскрипте са главног претреса, видео сам да су то, не да су аутентични, него и више од тога и да су, да ту не сме бити никаквих дилема, зато што један нешто није

видео, можда је био у несвести, онај је можда био престрашен, можда је имао колапс, можда је, тужилац овде није оптужио, он је исто доста ишао, олакшао посао суду, тиме што за овога Раму Алихоџића и Суљу Капиџића није, тај случај није ставио у оптужницу, зато што неко други каже да је Сакиб Капиџић, а неко трећи не зна, тако да онда имамо и ови масакри када су некоме, када су Чикарићу одсекли уво, па када су ономе одсекли полни орган, оном Ефендићу, па када су их терали да то поједу, па други да поједе, и то је тужилац изоставио, ја то иако би по мом мишљењу из овог материјала који сам ја прочитао са главног претреса, ова двојица морали да одговарају и за то, али довољно је и ово, мислим, ја ценим тај, ценим тај потез тужиоца као коректан и према суду и према одбрани, тако да.

Овде би можда ситуација била, ја то морам исто да кажем, овај, прилика је да кажем, да би можда ситуација овде била другачија, да се кренуло у поступак против Маринка Василића и Цвијетка Јовића, јер онда би се њиховим одбранама и њиховим, довођењем њих у ситуацију да се бране, дошло до можда неких убедљивијих доказа о злочинима у тим логорима, поготову у Челопеку, јер не заборавимо, тај Челопек је био под стражом, без обзира што су то били резервисти, без обзира какво су оружје имали, без обзира, али су били наоружани, имали су оружје и ово је све поред њих пролазило. Дакле, сматрам да би то у већој мери расчистило проблем.

Дакле, сматрам да се свим доказима који су изведени, апсолутно је доказана оптужница и у потпуности прихватам и ову прецизирану оптужницу и завршну реч јавног тужиоца у овом погледу.

Предлажем да суд ове окривљене огласи кривим и да их казни по закону и при томе има у виду, знате, један је сведок овде био, не знам, мислим да се звао Химзо или, који је донео неку мапу, девет логора у, девет логора у том Зворнику, онда имамо ту ситуацију да је убијено, највећи злочин после Сребренице се десио ту у Зворнику, убијено 750 људи, о томе ће бити поновно суђење, онда и овде имамо ову ситуацију, да ова иживљавања која су специфична и за неке азијатске ратове, ова у вези са, која су изостављена из оптужнице, али су то азијатска кажњавања, сечење уха, полног органа и ово што се налази у оптужници, то је исто једна овако монструозна ствар, ово орално општење на бини, родбине која је била ту. Дакле, нема, све се овде, оставимо за тренутак, ако оставимо оштећене по страни, ово је понављање, али добро, све се зна и одакле су ту и ко их је довео, како их је довео, где су их раздвојили, зашто, сумњиво је то да ли су они тамо у том Хан Пијеску стварно нуђени тамо или нису и како су после жене отишле, зашто нису и они, зашто су их раздвојили, зашто им није указана помоћ и на крају крајева, били су тамо у том, тај Батковић је последњи. Тужилац је образлагао све ове елементе, чак је побројао и имена ових људи, ја не морам да бројим овде, да помињем Хаџиавдић Хусеина, Хаџиавдић Нурију, Окановић Омера, Тухчић Ејуба, онда ове

Капичиће, тројицу који су везани жицом, па онда овог Несиба, за кога је апсолутно све, онда је он сваки детаљ доста опширно из овог члана 142. тужилац анализирао, тако да то је анализирао и ту ствар коју сам ја хтео можда мало боље да кажем, ту атмосферу, тај психички, тај страх, ту атмосферу страха, тај психички бол који је оставио тешке последице на све људе, то смо имали прилике да се уверимо, он је то врло добро анализирао.

У погледу одштетног захтева, ја истичем одштетни захтев, а предлажем да се оштећени упуте на парницу ради остварења истог права. Толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала. Изволите.

НАТАША КАНДИЋ: И тужилац и адвокат Тодоровић су најпре рекли да је Зворник један сложен предмет и ја се слажем у потпуности са тим, враћајући се, пре свега, на то како је уопште суђење почело, како је изгледала првобитна оптужница и да временом, добрим делом и на основу једних аргументованих предлога и Фонда за хуманитарно право и Удружења породица убијених и несталих из Зворника, дошли смо до тих чињеница које су определиле касније и тужиоца да размишља о том радвајању поступка, зато што првобитном оптужницом нису били обухваћени сви најтежи злочини који су се догодили у општини Зворник и коначно, данас на крају овог суђења, односно на крају суђења четворици, ми имамо сасвим извесно да је утврђивање чињеница о почињеним ратним злочинима и индивидуалној одговорности за те почињене ратне злочине, да ће бити настављено, што мислим да је добрим делом и последица врло доброг организованог и спроведеног доказног поступка.

Ја бих такође се придружила да кажем да је добрим делом доказни поступак и резултат добрих предлога од стране Тужилаштва, томе треба стварно додати да су и пуномоћници помогли у предлагању сведока и да је данашња завршна реч тужиоца, стварно је у том једном професионалном чињеничном смислу, не може му се замерити ниједна, да кажем, ниједна реч у том делу где он документује одговорност оптужених у односу на оптужбе и овом последњом прецизираном оптужницом, све је врло професионално, школски и штета што данас нема студената Правног факултета да могу да прате како се оптужбе документују и како се, заправо, одговорност цени на основу више независно изведених доказа. Али, има један део у коме ја не могу да хвалим тужиоца, у коме мислим да није требало то да, није требало да се упушта на тај један терен и реч је наравно о контексту у коме он говори на почетку и ја бих лично била јако задовољна када то не би утицало на судско веће и када би се судско веће руководило чињеницама као што се тужилац руководи чињеницама у документовању одговорности сваког појединачног оптуженог.

Пре него што пређем на то, хтела бих да кажем да по први пут мислим да је решење Врховног суда Србије о укидању решења Окружног суда – Већа за ратне злочине, од 23. маја, допринело, да кажем, доношењу неких нових одлука и решења Већа за ратне злочине који могу да помогну и да буду можда и неки стандард за нека будућа суђења, иако се ово решење односи само на Зворник као на предмет који је заправо уступљен. Ја, пре свега, мислим на коришћење различитих докумената, почевши од хашких, изјава датих пред истражитељима Хашког трибунала, затим коришћење изјава датих пред националним тужилаштвима, као што је у питању Кантонално тужилаштво, мислим да све то доприноси утврђивању чињеница и верујем заправо да то може да иде у једном правцу да једног дана, заправо, у овим предметима не понављамо неке доказе, него да се прихватају одлуке и закључци судова који су у сличним предметима или у вези са сличним догађајима већ доносили закључке и одлуке.

А сада ми дозволите, молим Вас, да пређем само кратко, значи ја немам потребу уопште, тужилац је у том документовању збиља био бриљантан, нешто што ја јако волим када се тако то чисто изведе и жао ми је што данас се не налазе овде и они који раде у организацијама за људска права, на документовању, јер су могли стварно да чују и да веома прецизно прате оно што излаже тужилац у односу на тачке оптужнице и како их он заправо доказује путем изјава сведока. Али, он је данас започео, тако да нема потребе, то би све било сувишно и да било ко од нас улази у те детаље. Оно што ја хоћу да се вратим на почетак и када тужилац почиње и он почиње, заправо, покушава да смести сте те ужасне ратне злочине и логоре у неки контекст, да покаже у ком контексту се то догађа. Па, каже, општина Зворник је била захваћена оружаним сукобима између наоружаних формација муслиманског и српског становништва. Почетак оружаних сукоба је започео након више инцидентних збивања и неуспеле поделе власти. Током доказног поступка овде, ми смо били у прилици да чујемо бројне сведоке, а међу њима веома врло компетентне сведоке, као што је сведок «К», као што су сведоци, неки оштећени, али и неки сведоци који припадају више одбрани, али су и они помогли у разјашњавању, да кажем, тог неког контекста. Па, када тужилац каже да је, када заправо и општину Зворник везује са неким могућим инцидентима на другим деловима територије Босне и Херцеговине, па када каже, и пре 19. маја на територији БиХ забележени су оружани напади на касарне ЈНА. Ја ћу само да се позовем на сведока, на пример «К»; који је на претресу 08. и 09. маја 2006. године рекао, каже, у нападу на Зворник учествовала је ЈНА: Затим сведок «З», на главном претресу од 13. јуна 2006. године, каже, 26. априла када је пала Кула град, ЈНА је гранатирала из села Сакар са територије Републике Србије, а онда је ушла у село, поново поподне гранатирала уласком у село и организовала пљачку мештана Дивича, а онда такође на главном

претресу 26. маја, сведок Сима Богдановић каже да је ЈНА водила добровољце у напад на Кула град. Хоћу такође да кажем да када говори о томе да је општина Зворник била обухваћена оружаним инцидентима, да онда то противречи низ стварно сагласно чињеницама, зато што смо били овде у прилици да чујемо неколико пута од разних сведока, како је почео сукоб у Зворнику, колико су трајале припреме и да те припреме јесу вођене из Србије, да су веома добро организоване, да није у Зворнику било никаквих оружаних инцидентата, да није било никаквог сукоба између муслиманског и српског становништва, него да је реч о једном припремљеном нападу, припремљеној операцији за заузимање одређене територије и стављање под српску контролу.

Оно што такође морам да приметим, тужилац је данас рекао у својој завршној речи да је одмах по формирању Привремене владе, њен председник и та Привремена влада да су одмах упутили јавни позив добровољцима да приступе одбрани Зворника и одбрани српских интереса. Ја се не сећам да је у току доказног поступка показан неки папир који би био јавни позив или да је на неки други начин документовано да је то био јавни позив упућен добровољцима. Друго је што је постојао договор, да кажем, врло прецизан договор о томе, како ће бити изведен напад, како ће бити изведено успостављање контроле над територијом општине Зворник и ко ће у том заузимању територије и успостављању контроле све учествовати. И на крају, ја такође морам да се осврнем на овај један део, зато што сам препознала да је тужилац можда имао у виду и нас пуномоћнике, можда, пре свега, мене, када каже, нисмо извели пред суд због добровољног одазивања у рат на позив једног од конститутивног народа у БиХ, у циљу одбране српских интереса. Право помоћи корпусу свог народа, морални је лични чин и по међународним стандардима, поштовано право и онда каже, оно што нико никада неће да спори, а то је да су оптужени изведени пред суд за оно што су учинили, а никако нису смели.

Е по мени, ово је врло политизовано мишљење и питам се, шта је требало то тужиоцу да то, да квари ову своју врло добру завршну реч, зато што чињенице потпуно демантују тај политички део завршне речи тужиоца и ја хоћу да кажем у вези са овим. Да је тужилац овде рекао да им се не суди, нису оптужени зато што су се добровољно јавили у рат, наравно, не постоји ниједна међународна ни домаћа норма која некога за то оптужује. Али он одмах додаје и каже, у циљу одбране српских интереса и по мени то је просто онако толико политичко једно мишљење, да баца сенку на уопште и изазива једну сумњу, шта је ту циљ тужиоца. Ја хоћу да кажем и да бројни сведоци, докази, чињенице које су овде утврђене, показују да ти добровољци нису никакви слободни стрелци, да су они јако подстицани из Србије, а тек потом из општине Зворник, да дођу у одбрану не знамо чега, јер смо видели да се тамо ради о заузимању једне територије, успостављању српске

контроле и да овај, да је њихово понашање није било кажњиво, значи, и неко са 18 и неко са 19 година, ко је дошао тамо у општину Зворник, након почињених злочина могао је само да буде још чвршће уверен да је све то врло, да кажем, врло прихватљиво понашање, да се за то не кажњава, да је то нека државна политика, да се то назива херојским делом, да се то назива државним послом и у том смислу ја бих рекла да за оне који су имали 18, 19 година, треба имати једно разумевање зато што су свакодневно, од ујутру до увече, преко различитих медија и путем различитих механизма, они подстицани да иду, да не само учествују у заузимању територије, него и да врше ратне злочине. И рекла бих да је то нешто што збиља некога ко има 18, 19 година, да нас треба ставити у ситуацију да размишљамо о томе, колико има те једне, да кажем, државне одговорности у односу на оно што неко чини са 18, 19 година, јер није само у питању Зворник, неки из ове групе, видимо после и на другим местима, такође где се догађају ужасни злочини, у којима они учествују, значи има њихове индивидуалне кривичне одговорности, али је то њихово понашање подстицано са разних страна и ја посебно наглашавам да је то подстицано, планирано, после подстицано из Србије, а онда после тога прихваћено у општини Зворник све до тренутка док се они који су их подстицали у Зворнику и које су они на почетку штитили, док они се нису нашли на неком тапету тих који су славили као хероји.

Ето то је оно што сам ја хтела, хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

АДВ. ДРАГАН ЂОКИЋ: Обзиром да је колега Ђорђевић напустио претрес.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Микрофон укључите.

АДВ. ДРАГАН ЂОКИЋ: С обзиром да је колега Ђорђевић напустио претрес, па смо у старту одустали од, да кажем, редоследа изношења одбране, ја сам хтео са своје стране исто да молим да ради усаглашавања и неких корекција, одбрану изнесем сутра. Напомињем да због некаквих техничких проблема којима нисам хтео да оптерећујем веће, а познати су сарадницама, Кораћ је лап-топ добио тек јуче и кажем, заиста би требало још пар ствари да искоригујемо и да се заједно договоримо и усагласимо. У међувремену уз консултацију са осталим браниоцима бих замолио онда да сви изнесемо одбране сутра, па да данас прекинемо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Није нико спреман за данас?

АДВ. ДРАГАН ЂОКИЋ: Кажем, сада смо тако заузели став.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, онда ћемо сутра, да ли ћемо стићи онда.

АДВ. ДРАГАН ЂОКИЋ: Немамо пуно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, онда ћемо сутра наставити.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Ради припреме завршне речи бранилаца оптужених, главни претрес СЕ ПРЕКИДА и исти ће се наставити

**28. маја 2008. године
са почетком у 9,30 часова.**

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА